

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

**DVADESET PETI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA
STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA EU, jul - septembar 2011. godine**

Podgorica, decembar 2011. godine

SADRŽAJ:

UVOD.....	3
1. AKCIONI PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA PREPORUKA IZ MIŠLJENJA EVROPSKE KOMISIJE	3
2. POLITIČKI DIJALOG.....	5
3. PREGOVORI SA SVJETSKOM TRGOVINSKOM ORGANIZACIJOM.....	6
4. IMPLEMENTACIJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU	6
5. INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU PODRŠKU – IPA.....	6
5.1. IPA KOMPONENTA I - Podrška tranziciji i jačanju institucija	7
5.2. IPA KOMPONENTA II - Regionalna i prekogranična saradnja.....	10
5.3. IPA KOMPONENTE III I IV - Regionalni razvoj i razvoj ljudskih resursa	16
5.4. IPA KOMPONENTA V- Ruralni razvoj	18
5.5. AKTIVNOSTI NA UVODJENJU DECENTRALIZOVANOG UPRAVLJANJA.....	18
6. VIŠEKORISNIČKI IPA PROGRAM	19
7. INSTRUMENT ZA PODRŠKU INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA.....	21
8. PROGRAMI EU.....	23
9. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA.....	24
10. OBUKA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA.....	24
11. PROJEKTI PODRŠKE	25
12. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA.....	27
PRILOZI.....	31

UVOD

Saglasno Rezoluciji o ispunjavanju obaveza Crne Gore u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju („Službeni list CG“, broj 02/08), Vlada Crne Gore dostavlja Skupštini Crne Gore Kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji. Ovaj kvartalni izvještaj obuhvata najvažnije događaje koji su obilježili period od 1. juna do 30. septembra 2011. godine.

Kao što je poznato, šefovi država i vlada svih 27 država članica EU su 17. decembra 2010. godine jednoglasno odlučili da se Crnoj Gori dodijeli status kandidata za članstvo u EU. Ovoj odluci država članica na najvišem nivou, prethodilo je pozitivno Mišljenje Evropske komisije, objavljeno 9. novembra 2010. godine u Briselu. Pozitivno Mišljenje EK i odluka Evropskog savjeta da se Crnoj Gori dodijeli status kandidata, potvrda su napretka koji je Crna Gora ostvarila u reformama i dosadašnjem procesu evropskih integracija. Istovremeno, Mišljenje i Analitički izvještaj EK identifikuju ključne oblasti koje zahtijevaju posebnu pažnju i dodatne napore u svijetlu otvaranja pregovora o pristupanju Crne Gore EU. Pritom, poseban akcenat je stavljen na sedam prioriteta koje Crna Gora treba da ispuni da bi se kvalifikovala za otpočinjanje pristupnih pregovora: 1. unapređenje izbornog zakonodavstva i jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Parlamenta; 2. kompletiranje reforme državne administracije, s posebnim naglaskom na unapređenje profesionalizma i kompetentnosti državne uprave; 3. jačanje vladavine prava; 4. unapređenje antikorupcijskog pravnog okvira; 5. jačanje borbe protiv organizovanog kriminala; 6. unapređenje medijskih sloboda, naročito u dijelu usklađivanja sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, kao i saradnje sa civilnim društvom; 7. sprovođenje propisa i politike zaštite od diskriminacije, uključujući rješenje pravnog statusa raseljenih lica i usvajanje i sprovođenje održive strategije za zatvaranje kampa Konik.

U skladu sa uspostavljenom praksom redovnog praćenja realizacije obaveza iz **Akcionog plana praćenja sprovođenja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije**, koji je usvojen na sjednici Vlade 17. februara 2011., u izvještajnom periodu usvojena su dva mjesečna izvještaja (28 jula i 29 septembra).

1. AKCIONI PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA PREPORUKA IZ MIŠLJENJA EVROPSKE KOMISIJE I REALIZACIJA OBAVEZA IZ AKCIONOG PLANA

Vlada je u izvještajnom periodu usvojila **dva mjesečna izvještaja o realizaciji obaveza iz Akcionog plana**, koji se redovno razmatraju na parlamentarnom Odboru za međunarodne odnose i evropske integracije i NSEI, zbog čega ovi izvještaji sadrže samo opšte, faktografske podatke.

U izvještajnom periodu, usvojeni su Peti i Šesti mjesečni izvještaji o realizaciji AP, koji pokazuju da su do 31. jula faktički ispunjene sve obaveze iz Akcionog plana, kojim je definisano **60 prioriteta i 150 aktivnosti**, pri čemu je veći dio aktivnosti imao više podaktivnosti. Krajnji rok za ispunjavanje svih obaveza je bio 1. septembar, što je podrazumijevalo da svi zakoni, strateška i analitička dokumenta budu usvojena od strane Vlade, odnosno Parlamenta. Usvajanjem izbornog zakonodavstva u cjelosti je ispunjen prvi od sedam ključnih prioriteta, čime je u praksi potvrđen široki konsenzus svih političkih partija o integraciji Crne Gore u EU.

U skladu sa Akcionim planom, na prijedlog Vlade, Skupština je donijela blizu 30 zakona u oblastima obuhvaćenim AP (državna uprava, vladavina prava, oblasti korupcije i organizovanog kriminala, ljudskih prava, medija, civilnog društva). Pored toga, Vlada je usvojila više strategija, uključujući tri nove: Strategija reforme javne uprave 2011-2015, sa Akcionim planom; Strategija zaštite od nasilja u porodici 2011-2015, Strategija za trajno rješenje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, s posebnim osvrtom na kamp Konik. Uprava policije je u saradnji sa drugim bezbjednosnim strukturama, na osnovu prikupljenih operativnih podataka, izradila Mapu organizovanog kriminala u Crnoj Gori, sa podacima o najznačajnijim organizovanim kriminalnim grupama i njihovim članovima. U sklopu twininig projekta IPA 2010 "Policija vođena obavještajnim radom", koji je uspješno realizovan u saradnji sa Kriminalističko-obavještajnom službom Austrije, sprovedene su obuke za stratešku analizu. U okviru projekta izrađena je Procjena prijetnje od organizovanog kriminala u Crnoj Gori, čime su zaokružene aktivnosti na izradi ovog strateškog okvira, po standardima EU-OCTA.

Takođe, usvojeno je i više analiza za konkretne oblasti definisane Akcionim planom: promjena Ustava u dijelu pravosuđa, antikorupcijski institucionalni okvir, analiza zastupljenosti manjina u javnim službama, analiza rizika od korupcije u posebno osjetljivim oblastima, analiza finansiranja NVO iz javnih fondova, inovirani Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala itd. Paralelno sa utvrđivanjem prijedloga zakona, u većini slučajeva definisani su i programi obuke za njihovo sprovođenje. Akcenat je bio i na kontinuiranoj edukaciji nosilaca pravosudne funkcije, u okviru kojih je velika pažnja posvećena praksi ESLJP, pravu EU, zabrani i zaštiti od diskriminacije, implementaciji Zakonika o krivičnom postupku, koruptivnim krivičnim djelima, s akcentom na istrage, Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, s aspekta uloge medija itd. Takođe, sprovedene su aktivnosti, kampanje i istraživanja koja se odnose na stavove građana prema najranjivijim grupama, položaju žena, uključujući i konkretne programe obuke za ciljane grupe.

Poseban kvalitet u izradi ovih zakonskih propisa, strateških i analitičkih dokumenata predstavlja gotovo stalan, interaktivan proces konsultacija sa ekspertima EK, SIGMA, Venecijanske komisije, kao i aktivno učešće civilnog društva i javne debate. Cjelokupni proces je pratio visok stepen transparentnosti.

U septembru je nastavljeno sa aktivnostima usmjerenim na implementaciju. Neke od ključnih aktivnosti obuhvaćenih Šestim mjesečnim izvještajem:

U dijelu **obaveza Skupštine**, usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. U septembru su takođe donešeni Zakon o izmjeni Zakona o opštem obrazovanju, Zakon o dopunama Zakona o crnogorskom državljanstvu i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju. Kao što je istaknuto, krajnji rok za ispunjavanje svih obaveza je bio 1. septembar. Ipak, budući da se radilo o izuzetno važnom pitanju, kao što je izborno zakonodavstvo, Evropska komisija je ispunjavanje ovog uslova registrovala kao pravovremeno izvršenu obavezu.

U oblasti **reforme državne uprave**, pripremljen je Nacrt zakona o zaradama državnih službenika i namještenika, u cilju stvaranja uslova za efikasnu primjenu novog Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Takođe, pripremljen je Akcioni plan za implementaciju Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kojim su definisani aktivnosti, rokovi i nosioci. Akcioni plan je dostavljen Evropskoj komisiji na mišljenje (početak primjene Zakona je 1. januar 2013.). Ministarstvo finansija je, na osnovu međunarodnih pokazatelja uradilo Usporednu analizu zaposlenosti u javnom sektoru.

U dijelu **jačanja vladavine prava**, skupštinski Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo utvrdio je Nacrt amandmana na Ustav u dijelu pravosuđa, na osnovu predloženih rješenja Vlade za promjenu Ustava u odnosu na sudstvo, državno tužilaštvo i Ustavni sud i dobijenog mišljenja Venecijanske komisije. Poslanici Skupštine Crne Gore podržali su Nacrt amandmana na vanrednoj sjednici 28. septembra 2011. godine. U vladinoj je proceduri Zakon o javnim izvršiteljima, dok je u pripremi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju, koji iako nijesu bili predviđeni Akcionim planom, svakako su povezani sa prioritetima u ovoj oblasti.

U oblasti **antikorupcije**, počelo se sa izradom Zakona kojim će se urediti prava i obaveze Državne izborne komisije, odnosno pitanja kontrole finansiranja političkih partija, kao i pripremom propisa vezano za novi Zakon o finansiranju političkih partija. U dijelu borbe protiv **organizovanog kriminala**, pripremljen je inovirani tekst Prijedloga zakona o unutrašnjim poslovima. Nastavljeno je učešće Uprave policije u sprovođenju sedam međunarodnih proaktivnih istraga u oblasti opšteg i ekonomskog organizovanog kriminala, kao i u šest međunarodnih istraga u oblasti suzbijanja narkotika. U septembru je otpočeo rad na dva nova predmeta "Foks" i "Swift", koji se realizuju u saradnji sa policijskim službama zemalja regiona, zemalja Evropske unije i relevantnim međunarodnim organizacijama.

Dat je i analitički izvještaj Tripartitne komisije za šest mjeseci 2011.godine, koji se odnosi na istragu, optuženja i presude iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije.

U oblasti **medija**, u septembru 2011. uspostavljen je interaktivan dijalog između ESLJP u Strazburu i Vrhovnog suda Crne Gore u pogledu primjene prakse ESLJP. Jedan crnogorski sudija, koji je u registru ESLJP, direktno je uključen u pripremi predmeta za ESLJP. Nakon usvajanja Načelnog pravnog stava Opšte sjednice Vrhovnog suda, u predmetima za koje su instancijski sudovi utvrdili da su osnovani, dosuđeni iznosi naknada su znatno niži – maksimalno dosuđeni iznos ne prelazi 4.000 eura, pri čemu se bilježi trend smanjenja nivoa dosuđenih naknada, koje se uglavnom odnose na nematerijalnu štetu zbog povrede profesije.

U oblasti **ljudskih prava**, nastavilo se sa aktivnostima vezano za promociju i sprovođenje politike antidiskriminacije, uključujući i programe edukacije, kao i održavanje međunarodne konferencije "Pravda na Balkanu: Jednakost za seksualne manjine".

U dijelu **rješavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica**, intenzivirane su aktivnosti na rješavanju zahtjeva za dobijanjem statusa stranca sa stalnim nastanjenjem ili privremenim boravkom. Od 28.09.2011.godine na Koniku je počela sa radom Kancelarija MUP-a za upravne unutrašnje poslove, kako bi se dodatno podstakla raseljena i interno raseljena lica na podnošenje zahtjeva za regulisanje njihovog statusa. Nastavilo se sa aktivnostima Regionalne radne grupe za pojednostavljene procedura pribavljanja dokumentacije u zemljama porijekla ovih lica, kao i sa pripremama za Donatorski sastanak u okviru Sarajevskog procesa itd.

2. POLITIČKI DIJALOG

U izvještajnom periodu, nastavljen je politički dijalog između Crne Gore i Evropske unije:

- Generalni direktor Direktorata za proširenje Evropske komisije **Stefano Sanino** boravio je u Crnoj Gori 7. jula, kojom prilikom se sastao sa predsjednikom Crne Gore Filipom Vujanovićem, predsjednikom Skupštine **Rankom Krivokapićem**, predsjednikom Vlade **Igorom Lukšićem**, i ministrom vanjskih poslova i evropskih integracija **Milanom Roćenom**.
- U okviru projekta "Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore", koji realizuju Evropski pokret u Crnoj Gori i Slovačka asocijacija za spoljnu politiku, a finansira slovačka Vlada (SLOVAKAID), **19. jula** održana je **Druga konferencija Nacionalne konvencije o evropskoj integraciji**, na kojoj su prezentovani zaključci i preporuke četiri radne grupe: vladavina prava; reforma javne administracije; Vlada i civilno društvo, i EU fondovi i jačanje konkurentne ekonomske pozicije Crne Gore.
- U Podgorici je 25. i 26. jula održan **Treći zajednički konsultativni sastanak** predstavnika državnih institucija Crne Gore, Evropske komisije i DEU u Crnoj Gori, na kojem je razmatran status zakonskih propisa i strateških dokumenata iz Akcionog plana za sprovođenje preporuka iz Mišljenja Evropske komisije, kao i dalje aktivnosti u pogledu njihove implementacije.
- Ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **Milan Roćen** je, na poziv Visoke predstavnice EU za spoljnu politiku i bezbjednost **Ketrin Ešton** i ministra vanjskih poslova Poljske **Radoslava Sikorskog**, učestvovao na neformalnom (Gimnih) sastanku ministara vanjskih poslova EU i zemalja kandidata za članstvo u EU. Sastanak, kojem je prisustvovao i komesar za proširenje i susjedsku politiku **Štefan File**, održan je 3. septembra u Sopotu, Poljska.
- Na poziv potpredsjednika Vlade Srbije za evropske integracije **Božidara Đelića**, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **Milan Roćen** učestvovao je 9. septembra u Beogradu na Forumu "Prevazilaženje krize, put ka EU" u okviru plenarnog panela "Iskustva proširenja – naučene lekcije".

3. PREGOVORI SA SVJETSKOM TRGOVINSKOM ORGANIZACIJOM

Izveštajni period protekao je u znaku pregovora o **bilateralnom sporazumu Crne Gore i Ukrajine o crnogorskom pristupanju Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO)** i pregovora o **Sporazumu o slobodnoj trgovini (FTA)**.

Nakon neuspješno okončane sedme runde pregovora 27. juna 2011. U Ženevi, uslijedio je poziv od strane prvog potpredsjednika Vlade Ukrajine, A. Kljujeva, za održavanje bilateralnih konsultacija između Crne Gore i Ukrajine. Konsultacije su održane 2. avgusta u Kijevu, s ciljem približavanja stavova u odnosu na dalji nastavak pregovora između dvije zemlje u kontekstu pristupanja Crne Gore STO-u. Dogovoreno je da se pregovori za članstvo Crne Gore u STO zaustave na do sada postignutom nivou usaglašenosti, a da se otpočinu pregovori o zaključivanju FTA, kako bi se bilateralno riješila preostala otvorena pitanja. Nakon okončanja pregovora o zaključivanju FTA biće potpisani protokoli u okviru pregovora za članstvo Crne Gore u STO. Na ovaj način oba procesa bi bila okončana istovremeno. Dogovoreno je da se sljedeći sastanak sa predstavnicima Ukrajine održi u septembru 2011. godine u Podgorici.

Predstavnici Crne Gore i Ukrajine postigli su 28-29. septembra u Podgorici dogovor i zaključili pregovore o pristupu tržištu roba i usluga. Visok stepen usaglašenost postignut je i kada je u pitanju osnovni tekst FTA, Aneksi o finansijskim i telekomunikacionim uslugama, dok će predmet naredne runde pregovora biti pravila porijekla i liberalizacija tržišta roba i usluga. Pregovori o zaključenju FTA, iako nezavisni od procesa pristupanja STO-u, neophodan su uslov na putu ispunjenja ukrajinskih zahtjeva. Ovakav pristup zadovoljava obje strane, jer Crnoj Gori omogućava punopravno članstvo u Organizaciji, dok i Ukrajina i Crna Gora kroz zaključenje FTA dobijaju povoljniji pristup tržištu roba i usluga. **Nakon zaključenja FTA, biće potpisani i protokoli u okviru pregovora za članstvo Crne Gore u STO-u. Na ovaj način, oba procesa će biti istovremeno okončana.**

Crna Gora je u decembru 2004. godine podnijela zahtjev za pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. U dosadašnjem procesu pristupanja održano je sedam sjednica Radne grupe, više bilateralnih pregovora o pristupu tržištu roba i usluga i jedna runda multilateralni pregovori o domaćoj podršci poljoprivredi. Bilateralni pregovori zaključeni su sa: EU, Kinom, Švajcarskom, Norveškom, Brazilom, Kanadom, Japanom, SAD-om, El Salvadorom i Hondurasom. Pregovori sa Ukrajinom otpočeli su u decembru 2008. godine, i do sada je održano osam rundi pregovora i jedne bilateralne konsultacije.

4. IMPLEMENTACIJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

Crna Gora uspješno razvija institucionalni politički dijalog sa Evropskom unijom, koji se odvija kroz uspostavljene zajedničke strukture. U prvoj polovini ove godine, održani su sastanci svih sedam pododbora, Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje i Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropskog parlamenta i Skupštine Crne Gore. Konstatovani su pozitivni rezultati u implementaciji SSP, koji se, u cjelini uzev, sprovodi nesmetano. U tom okviru, razmatran je napredak koji je Crna Gora ostvarila na planu institucionalnih, zakonodavnih, političkih i ekonomskih reformi i daljeg postepenog usklađivanja sa pravom EU (Acquis).

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, redovno (tromjesečno) dostavlja Vladi **pregled realizacije obaveza koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore**. Do sada su usvojena tri kvartalna izvještaja, koje takođe razmatra skupštinski Odbor za međunarodne odnose i evropske integracije.

5. INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU PODRŠKU – IPA

Instrument za pretpristupnu podršku (Instrument for Preaccession Assistance – IPA) uspostavljen je Uredbom o osnivanju Instrumenta za pretpristupnu pomoć Evropske komisije br. 1085/2006, od 17. jula 2006.

godine. IPA je namijenjena zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima u pretpristupnom periodu i ima za cilj pružanje podrške pri usklađivanju sa propisima EU, izgradnji institucija, razvoju civilnog društva, unaprijeđenju regionalne i prekogranične saradnje, razvoju ljudskih resursa, kohezivnoj politici i ruralnom razvoju. Način i pravila implementacije ovog instrumenta definisani su regulativom Evropske komisije br. 718/200, od 12. juna 2007. godine (IPA implementaciona regulativa).

Crna Gora je prihvatila pravila za sprovođenje IPA programa, usvajanjem i ratifikacijom **Okvirnog sporazuma između Vlade Crne Gore i Komisije Evropskih Zajednica o pravilima za saradnju** od strane Skupštine Crne Gore, 25. decembra 2007. godine.

Crna Gora je u periodu 2007-2010. operativno koristila sredstva IPA komponente I i IPA komponente II – Podrška tranziciji i jačanju institucija i Prekogranična saradnja. Dobijanjem statusa kandidata za članstvo u EU, Crna Gora je kvalifikovana za korišćenje svih pet IPA komponenti: komponenta I - Podrška tranziciji i izgradnji institucija; komponenta II - Prekogranična saradnja; komponenta III - Regionalni razvoj; komponenta IV - Razvoj ljudskih resursa i komponenta V - Ruralni razvoj. Međutim, operativno korišćenje fondova EU za ove komponente uslovljeno je uspostavljanjem neophodnih struktura i akreditacijom Decentralizovanog sistema upravljanja, što je za prve četiri komponente planirano u 2012. godini, a za komponentu V do kraja 2013. Do uvođenja decentralizovanog upravljanja, u Crnoj Gori će se implementirati projekti iz prve dvije IPA komponente. S obzirom da se Crna Gora nalazi u centralizovanom sistemu upravljanja EU pretpristupnim fondovima, sve aktivnosti koje se tiču tenderskih procedura, ugovaranja i plaćanja za projekte u okviru IPA 2007- IPA 2010 vršila je Delegacija Evropske unije u Podgorici.

Što se tiče priprema za korišćenje komponente III, IV i V, u toku su aktivnosti na finalizaciji strateških dokumenata kojima su definisane prioritetne oblasti podrške za period 2011-2013. Pripremljen je **finalni Treći nacrt Strateškog okvira usklađenosti (SCF) i Drugi nacrt Operativnog programa za III i IV IPA komponentu, kao i Prvi nacrt IPARD programa za V komponentu**. U okviru ovog procesa, organizovano je više javnih konsultacija sa relevantnim akterima (ministarstva, nevladine organizacije, javne ustanove, opštine, sindikati itd.) koji su uključeni u proces izrade ovih dokumenata.

5.1. IPA KOMPONENTA I - Podrška tranziciji i jačanju institucija

U okviru komponente I IPA programa 2007-2010, Crna Gora je dobila podršku u iznosu **112.066.506 €**, koji uključuje i doprinos za finansiranje horizontalnog projekta u oblasti nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja i TEMPUS i Erasmus Mundus programa, dok je **nacionalno kofinansiranje 73.293.648,00 €** (EU 60%, Crna Gora 40%). Iznos nacionalnog kofinansiranja projekata po programskim godinama znatno je veći od minimalnog propisanog IPA regulativom, zato što pored kontribucija iz Budžeta uključuje i kreditna zaduženja.

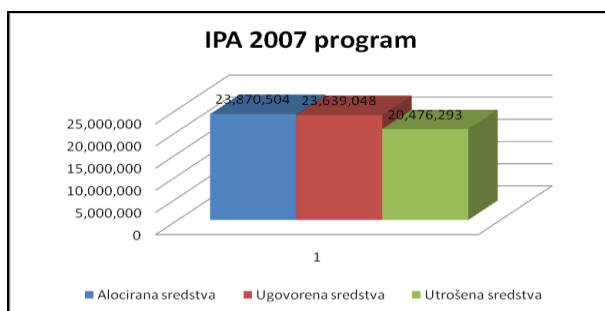
U okviru navedenih programa, realizuje se **65 projekata**. Do kraja septembra 2011. godine, veći iznos sredstava već je ugovoren - **preko 70%, što ukazuje na efektivno korišćenje sredstava i blagovremeno ugovaranje projekata, i to: IPA 2007- 14 projekata** (potpisani ugovori za 99.06% alociranih sredstava, dok je 83.16% sredstava utrošeno, odnosno izvršena plaćanja po osnovu realizovanih aktivnosti); **IPA 2008 -16 projekata** (potpisani ugovori za 99.57% alociranih sredstava, dok je utrošeno 65.69%); **IPA 2009 - 17 projekata** (potpisani ugovori za 70,73% alociranih sredstava, dok je utrošeno 38.62%,); **IPA 2010 – 18 projekata** (potpisani ugovori za 19.99% alociranih sredstava, dok je utrošeno 9.18%). U okviru **IPA 2011** predloženo je **13 projekata**. Prikaz i status implementacije projekata po programskim godinama dat je u prilogu 1.

U strukturi alociranih sredstava, najviše projekata se odnosi na sljedeće oblasti: saobraćaj i životna sredina (infrastrukturni projekti sa značajnim procentom nacionalnog kofinansiranja); pravda, sloboda i bezbjednost; socijalna politika i zapošljavanje, poljoprivreda i ruralni razvoj, bezbjednost hrane, slobodno kretanje roba, informaciono društvo i mediji, civilno društvo, pomoći izbjeglicama i interno raseljenim licima.

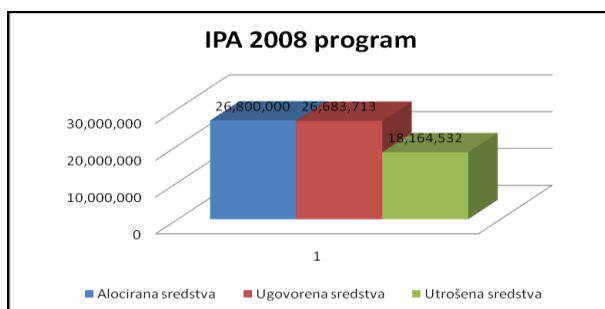
Najveći korisnici IPA sredstava su ministarstva i opštine, slijede uprave, agencije i druge institucije, kao što su: Uprava policije, nevladine organizacije, Veterinarska uprava, Zavod za statistiku – MONSTAT, Zavod za izbjeglice, Radiodifuzni centar, RTCG, Direkcija za javne nabavke i Poreska uprava.

Na godišnjem sastanku IPA Monitoring komiteta, koji je održan 8. juna 2011. godine u Podgorici, razmatran je stepen realizacije odobrenih projekata u okviru IPA 2007-2010 programa i dalji pravci aktivnosti. Generalno su konstatovani pozitivni rezultati u implementaciji projekata, što potvrđuje i visok stepen ugovorenih i alociranih sredstava. Istovremeno, ukazano je na određeni broj pitanja od značaja za efikasno programiranje i implementaciju projekata tzv. horizontalna pitanja, kao što su: dovoljan broj kvalifikovanog kadra za implementaciju projekata i razvoj neophodnih struktura (saglasno DIS planu); unapređenje znanja i vještina postojećeg kadra; strateško planiranje i šire razumijevanje politike reformi, sektorskih strategija i njihove povezanosti; pravovremeno ozbezbjeđenje tehničkih i drugih uslova neophodnih za implementaciju projekta; aktivnije uključivanje visokih programskih službenika u resornim ministarstvima u svim fazama implementacije projekta. Razmotren je i određeni broj otvorenih pitanja u realizaciji pojedinih projekata.

Nacionalni program IPA 2007 – U okviru ovog programa, opredijeljena su IPA sredstva u iznosu od 23.870.504 € za 14 projekata, čija je implementacija u završnoj fazi - 23.639.048 € ili 99,03% alociranih sredstava je ugovoreno, dok je 20.476.293 € ili 85,78% utrošeno. Slijedi grafički prikaz iznosa alociranih, ugovorenih i utrošenih sredstava:

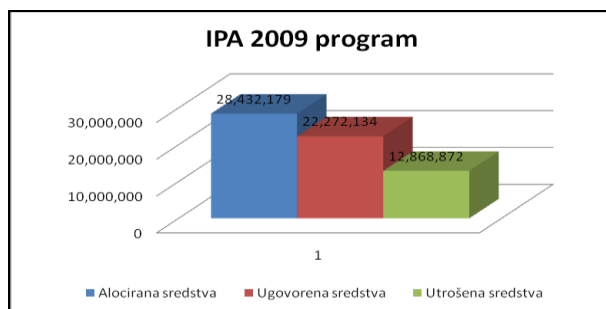

Nacionalni program IPA 2008 - U okviru ovog programa realizuje se 16 projekata. Opredijeljena IPA sredstva iznose 26.800.000 €, od čega je 26.683.713 € ili 99,57% ugovoreno, dok je 18.164.532 € ili 67,78% sredstava utrošeno. Iznosi alociranih, ugovorenih i utrošenih sredstava prikazani su na grafikonu:

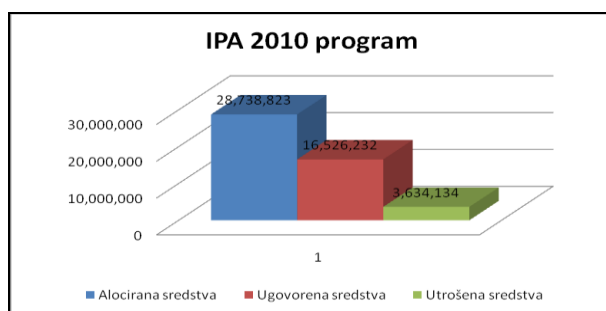

Nacionalni program IPA 2009 - U okviru programa realizuje se 17 projekata. Opredijeljena IPA sredstva iznose 28.432.179 €, od čega je 22.272.134 € ili 78,33% sredstva ugovoreno, dok je 12.868.872 € ili 45,26% utrošeno. Iznosi alociranih, ugovorenih i utrošenih sredstava prikazani su na grafikonu:

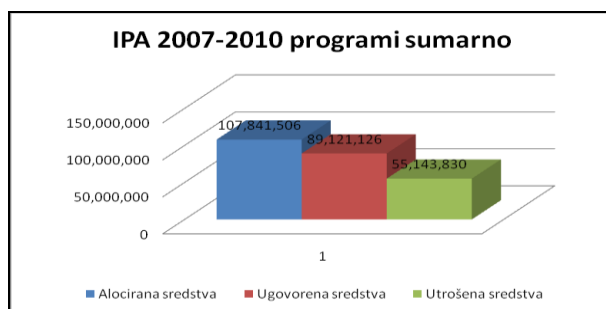

Nacionalni program IPA 2010 - U okviru ovog programa realizuje se 18 projekata. Opredijeljena IPA sredstva iznose 28.738.823 €, od čega je 16.526.232 € ili 57,50% sredstava ugovoreno, dok je 3.634.134 € ili 12,65% utrošeno. Iznosi alociranih, ugovorenih i utrošenih sredstava prikazani su na grafikonu:

Sumarno, kroz **nacionalne programe IPA 2007-2010**, Crnoj Gori je opredijeljeno 107.841.506 €, kao i iznos od 3.3 miliona € za programe TEMPUS, ERASMUS MUNDUS i programe nuklearne bezbjednosti. Od tog iznosa, 89.121.126 € ili 82,64% sredstava je ugovoreno, dok je 55.143.830 € ili 51,13% utrošeno. Sumarni podaci o iznosu alociranih, ugovorenih i utrošenih sredstava u okviru IPA 2007-2010 nacionalnih programa prikazani su na grafikonu:

Nacionalni program IPA 2011- Program je finalizovan i dostavljen Evropskoj komisiji na razmatranje i usvajanje 31. marta 2011. godine. Ukupno je predloženo 13 projekata za finansiranje. IPA komitet je krajem novembra odobrio predloženi IPA 2011 program. Slijedi potpisivanje Finansijskog sporazuma, koje je predviđeno u decembru 2011/januaru 2012.godine, što je osnov za početak implementacije projekata.

IPA 2012 - 2013 PROGRAM

Za razliku od prethodnih godina, u procesu programiranja primijenjen je višegodišnji pristup, koji uključuje zajedničko programiranje nacionalnih IPA 2012 i IPA 2013 programa. Jedan od ključnih razloga istovremenog programiranja je progresivno smanjenje sredstava u okviru IPA komponente I u narednim godinama, zbog realokacije sredstava za IPA komponente III, IV i V. Ukupna sredstva opredijeljena za IPA 2012-2013 program iznose 21,6 mil € (što uključuje i projekte iz nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja i TEMPUS).

Takođe, značajna novina u ovom krugu programiranja IPA komponente I je sektorski pristup, s ciljem da se sveobuhvatnije definišu nacionalni strateški ciljevi, prioriteti i potrebe, i unaprijedi međusektorska koordinacija i strateško planiranje u okviru definisanih sektora. Ovakav pristup omogućiće i bolje usklađivanje ukupne donatorske podrške sa državnim prioritetima i politikama integracije Crne Gore u EU, i suziti prostor za preklapanje projekata u okviru istog sektora.

Cilj novog sektorskog pristupa u programiranju IPA sredstava je da se pokaže jasna veza između sveobuhvatnog pristupa – najšire moguće identifikovanih i projektovanih ciljeva i potreba u sektoru i konkretnih projekata koji se predlažu, i to za duži vremenski period.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je kao koordinator IPA fondova započelo aktivnosti na programiranju IPA komponente I za programe 2012-2013 tokom jula 2011. godine. U okviru ove faze, dostavljeno je ukupno 72 projektne ideje od strane 11 ministarstava. U cilju upoznavanja svih uključenih aktera sa novim sektorskim pristupom u procesu programiranja IPA sredstava i novim obrascima, koji je Evropska komisija uvela sredinom avgusta, organizovani su radni sastanci sa predstavnicima resornih ministarstava (SPOs) i DEU u Crnoj Gori.

U skladu sa prioritetima definisanim Višegodišnjim indikativnim planskim dokumentom (MIPD) identifikovane su tri prioritetne oblasti: 1.) Reforma državne uprave; 2.) Vladavina prava i unutrašnji poslovi; 3.) Životna sredina i klimatske promjene. Za ove oblasti su pripremljeni sektorski identifikacioni formulari (Sector Identification Fiche – SIF). U skladu sa principima i pravilima procesa programiranja, projekti iz oblasti koje nijesu obuhvaćene sektorskim pristupom, a koji se odnose na usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira sa *acquis* - em, što takođe spada u prioritete definisane Višegodišnjim indikativnim planskim dokumentom (MIPD), pripremljeni su projektni identifikacioni formulari (Project Identification Fiche – PIF).

Nakon trodnevnih konsultacija sa predstavnicima Generalnog direktorata EK za proširenje, 19-21. septembra, predloženo je da u okviru IPA programa za 2012 - 2013. godinu budu tri sektorska i četiri projektne prijedloga (ukupne vrijednosti IPA budžeta od **18.4 mil €**). Navedeni dokumenti su finalizovani i 4. oktobra 2011. godine dostavljeni Evropskoj komisiji, kako bi Jedinica za procjenu kvaliteta Generalnog direktorata EK za proširenje dala svoje komentare (do decembra 2011. godine). Nakon kvalitativne provjere u EK, uslijediće druga faza u procesu programiranja, odnosno detaljna razrada pomenutih dokumenata, koji će nakon procedure odobravanja i potpisivanja Finansijskog sporazuma, činiti IPA 2012 i IPA 2013 Nacionalne programe.

Sektorski identifikacioni formulari (SIF) su predloženi za oblasti: 1.) Pravosuđe i unutrašnji poslovi; 2.) Reforma javne uprave; 3.) Zaštita životne sredine i klimatske promjene. Predložena su i 4 projektne identifikaciona formulara (PIF): Priprema za korišćenje IPA komponente III; Harmonizacija zakonodavstva; Socijalni razvoj – kamp Konik; Poljoprivreda i ruralni razvoj. U daljem procesu programiranja, u skladu sa ciljevima sektorskog pristupa, i prateći strukturu pregovaračkih poglavlja, radiće se na unapređenju sektorskih indetifikacionih formulara, s intencijom da se njima obuhvate i četiri predložena projektne prijedloga.

5.2. IPA KOMPONENTA II - Regionalna i prekogranična saradnja

U Crnoj Gori se trenutno sprovodi **69 projekata**, od kojih **36 bilateralnih** (Albanija - Crna Gora; Bosna i Hercegovina – Crna Gora; Hrvatska – Crna Gora, i Srbija – Crna Gora), **16 transnacionalnih** (Mediterranski program – MED i Program Jugoistočne Evrope – SEE TP) i **17 projekata** u okviru IPA Jadranskog programa saradnje.

Programi prekogranične saradnje	Ukupan broj projekata po programima	Ukupna vrijednost projekata u Crnoj Gori (u €)
Albanija-Crna Gora	6 projekata	556.045,52 (EU grant 471.485,37)
Bosna i Hercegovina - Crna Gora	12 projekata	1.140.690,58 (EU grant 969.586,99)
Hrvatska-Crna Gora	5 projekata	899.020,14 (EU grant 786.520,64)

Srbija-Crna Gora	13 projekata	995.409,61 (EU grant 840.526,93)
Jugoistočna Evropa	12 projekata	1.555.633 (EU grant 1.322.288)
Mediteranski program	4 projekta	369.830 (EU grant 314.355)
IPA Jadranski program	17 projekata	4.705.704,67 (EU grant 3.980.723,97)
Ukupno	69 projekata	10.222.333,52 (EU grant 8.685.486,90)

Polovinom 2009. godine objavljeni su prvi Pozivi za projekte u okviru četiri prekogranična programa saradnje sa susjednim zemljama - Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom i Srbijom (sa finansijskim alokacijama za 2007. i 2008.godinu). U roku od 90 dana partneri iz Crne Gore su, u saradnji sa partnerima iz susjedne zemlje, dostavili zajedničke projektne prijedloge. U cilju odabira projekata koji će biti predloženi za finansiranje Delegacijama EU u zemljama učesnicama programa, za svaki od bilateralnih programa je formiran Zajednički odbor za evaluaciju, sastavljen od predstavnika Operativnih struktura zemalja i Zajedničkog tehničkog sekretarijata, i predstavnika Delegacija EU i CFCU kao posmatrača.

Krajem 2009.godine/početak 2010.godine započeo je proces evaluacije dostavljenih projektnih prijedloga za svaki od bilateralnih programa. Evaluacioni proces se sastojao iz četiri faze: 1.) Otvaranje i administrativna provjera projektnih prijedloga (2 mjeseca); 2.) Ocjena rezimea projekata (ova faza je odlukom Zajedničkih odbora za praćenje i Delegacija EU preskočena); 3.) Kvalitativna procjena kompletnih projektnih prijedloga (uz podršku eksternih stručnjaka/eksperata – 2-3 mjeseca); 4.) Provjera prihvatljivosti (2 mjeseca).

Nakon svake od navedenih faza, Zajednički odbori za evaluaciju su uz prpratne anekse sačinjavali Evaluacione izvještaje, koji su odobravani od strane Zajedničkih odbora za praćenje i Delegacija Evropske unije. Finalni evaluacioni izvještaji za svaki od programa su odobreni u oktobru 2010. godine, nakon čega je započeo proces finalizacije ugovora i budžeta za odabrane projekte.

Krajem 2010. godine potpisani su ugovori između Delegacija Evropske unije i nosioca odabranih projekata/grantova. Krajem 2010. godine, odnosno početkom 2011. otpočela je implementacija prvih 36 prekograničnih projekata.

5. 2.1. Bilateralni programi prekogranične saradnje

Prekogranični program Albanija – Crna Gora: završena je evaluacija projektnih prijedloga iz Drugog poziva za projekte, koji je obuhvatio sredstva iz 2008. i 2009. godine, u ukupnom iznosu od 2.520.000 € (1.080.000 € za sprovođenje projekata u Crnoj Gori i 1.440.000 € za sprovođenje projekata u Albaniji). U drugoj fazi evaluacije, od ukupno 42 dostavljena projekta, preliminarno je izabrano 11.

U 2011. godini je počela implementacija projekata koji se finansiraju iz Prvog javnog poziva, koji je obuhvatio sredstva iz 2007. godine. Pregled projekata iz Prvog javnog poziva dat je u prilogu 2.

Prekogranični program Bosna i Hercegovina – Crna Gora: zatvoren je Drugi poziv za projekte koji je obuhvatio IPA finansijske alokacije za 2009. i 2010. godinu (ukupni fond za finansiranje projekata je 1.980.000 €, od čega 1.080.000 € za sprovođenje projekata u Crnoj Gori i 900.000 € za sprovođenje projekata u Bosni i Hercegovini). Dostavljen je 71 projektni prijedlog.

U januaru 2011. godine su potpisani ugovori od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i korisnika grantova iz Prvog javnog poziva. Pregled projekata koji se implementiraju u okviru Prvog javnog poziva dati su u prilogu 2.

U avgustu su odrađene monitoring posjete grant korisnicima od strane predstavnika Zajedničkog tehničkog sekretarijata (ZTS) i Nacionalnog koordinatora programa, u cilju provjere implementacije projekata. Održan je četvrti sastanak Zajedničkog odbora za praćenje u okviru programa Bosna i Hercegovina - Crna Gora 22. septembra u Nikšiću. Na sastanku je predstavljena statistika Drugog javnog poziva, raspored predstojećih

aktivnosti koje se odnose na proces evaluacije i odabira projekata, i usvojen Pravilnik o procedurama Zajedničkog odobara za ocjenjivanje, kao i revidirani Programski dokument.

Prekogranični program Hrvatska – Crna Gora: u drugoj polovini decembra je objavljen Drugi javni poziv za projekte, koji obuhvata IPA finansijske alokacije za 2009., 2010. i 2011. godinu (ukupno 2.430.000 €, od čega 1.350.000 € za sprovođenje projekata u Crnoj Gori i 1.080.000 € za sprovođenje projekata u Hrvatskoj).

U januaru 2011.godine je počela implementacija projekata koji se finansiraju iz Prvog javnog poziva. Pregled projekata dat je u prilogu 2.

Operativne strukture i ZTS-i pripremili su dokumentaciju Poziva za projekte (tzv. aplikacioni paket), koja obuhvata detaljna uputstva za aplikante, prijavu projektnog predloga u definisanom excel formatu, kao i dokumenta za podršku i informisanje potencijalnih aplikanata. U ovom kvartalu nije odobren Aplikacioni paket od strane DEU u Zagrebu. U okviru ovog programa održan je četvrti sastanak Zajedničkog odbora za praćenje 21. jula u Kotoru, kojem su prisustvovali predstavnici Operativnih struktura, ZTS i članovi Zajedničkog odbora za praćenje. Na sastanku je raspravljano o korišćenju sistema za upravljanje informacijama, objavi Drugog javnog poziva, a tom prilikom je usvojen i sastav Odbora za evaluaciju projekata u okviru Drugog javnog poziva.

Na bilateralnom sastanku predstavnika Operativnih struktura (Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva Republike Hrvatske i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore) i Ugovornog tijela u Hrvatskoj (Agencija za regionalni razvoj) u okviru programa Hrvatska - Crna Gora, održanom 8. septembra, raspravljano je o korišćenju sistema za upravljanje informacijama (MIS), terminu objave Drugog javnog poziva, formi Aplikacionog formulara, kao i modelima implementacije projekata u okviru Prvog poziva.

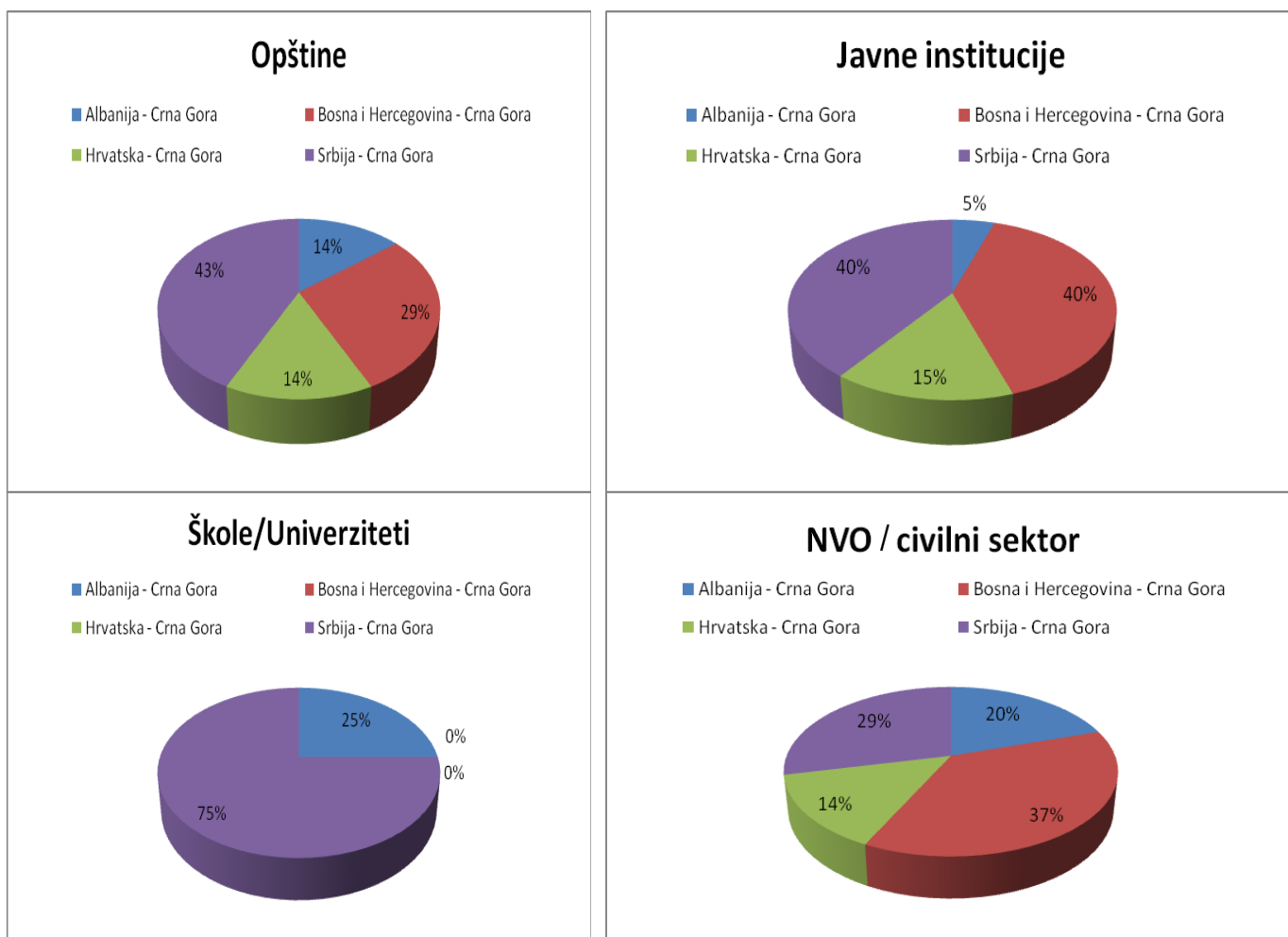
Prekogranični program Srbija – Crna Gora: Drugi javni poziv za dostavljanje projektnih prijedloga objavljen je 15. avgusta. Tim povodom je 6. septembra u Kolašinu održana svečana konferencija posvećena otvaranju Drugog poziva za projekte. Konferenciji su prisustvovali predstavnici programskih struktura, DEU, lokalnih vlasti i institucija aplikanata iz obje zemlje učesnice u programu. U novembru 2011. godine je zatvoren Drugi javni poziv za projekte, koji je obuhvatio IPA finansijske alokacije za 2009., 2010. i 2011. godinu (ukupno 2.970.000 €, od čega 1.620.000 € za sprovođenje projekata u Crnoj Gori i 1.350.000 € za sprovođenje projekata u Srbiji). Dostavljen je 101 projektni prijedlog.

Početkom 2011.godine je počela implementacija projekata koji se finansiraju u okviru Prvog javnog poziva Prekograničnog programa Srbija-Crna Gora. Pregled projekata dat je u prilogu 2.

U izvještajnom periodu, Programski dokument u okviru bilateralnog programa **Kosovo- Crna Gora** poslat je Evropskoj komisiji na odobravanje.

Posmatrano po nosiocima, struktura projekata koji se finansiraju u okviru Prvog javnog poziva 4 bilateralna programa saradnje data je u sljedećem tabelarnom prikazu:

	Broj aplikanata Albanija	Broj aplikanata BiH	Broj aplikanata Hrvatska	Broj aplikanata Srbija	Ukupno
Opštine	1	2	1	3	7
Javne institucije	1	8	3	8	20
Škole/Univerziteti	1	0	0	3	4
NVO/civilni sektor	7	13	5	10	35
Ukupno	10	23	9	24	66

5.2.2. Jadranski susjedski program saradnje

U Akvili je 7. i 8. jula održan sastanak Zajedničkog odbora za praćenje programa. Na sastanku, kojem su prisustvovali predstavnici zemalja učesnica u programu i Evropske komisije, bilo je riječi o poslednjoj radnoj verziji priručnika "Drugi poziv za obične projekte". Predstavljen je i Priručnik za kontrolu i upravljanje programom, za koji su se sve delegacije složile da bude odobren pisanom procedurom do polovine jula 2011. godine.

Povodom objave Drugog javnog poziva u okviru Jadranskog programa, u Podgorici je 14. septembra održan informativni sastanak o potrebnim uslovima za prijavljivanje na poziv. Sastanku su prisustvovali Task menadžer ZTS i Nacionalni koordinator programa.

U toku je implementacija projekata koji su odabrani i ugovoreni u okviru Prvog javnog poziva. U Crnoj Gori se trenutno implementira 17 projekata u ukupnoj vrijednosti od 4.705.704,67€. Pregled projekata dat je u prilogu 2.

5.2.3. Transnacionalni programi

Program Jugoistočna Evropa (SEE): Pored pet projekata iz Prvog javnog poziva čija je implementacija još uvijek u toku, u okviru Drugog poziva za projekte, odobreno je sedam projekata u kojima učestvuju partneri iz Crne Gore (Prilog 2), dok su u periodu na koji se odnosi Izveštaj, potpisani ugovori o finansiranju ovih projekata (Prilog 2).

U Budimpešti je 13. i 14. jula održan tehnički sastanak IPA zemalja učesnica transnacionalnog programa Jugoistočna Evropa (Albanija, BIH, Hrvatska, Srbija, Crna Gora i Makedonija), ZTS i Upravljačkog tijela. Na sastanku je bilo riječi o integrisanju IPA fondova u program SEE. Potpisivanje finansijskih sporazuma od strane partnerskih država, planirano je za kraj 2011. ili početak 2012. godine. Troškovi će biti prihvatljivi od datuma potpisivanja Finansijskog sporazuma.

U Skoplju je 12. i 13. septembra održan Osmi sastanak Zajedničkog odbora za praćenje programa Jugoistočna Evropa, na kojem su prisustvovali članovi Odbora za praćenje, predstavnici ZTS i Upravljačkog tijela Transnacionalnog programa Jugoistočna Evropa kao i predstavnici Evropske komisije. Na sastanku je predstavljena rang lista ZTS-a i preliminarno izabrano osam projekata u iznosu od 23.9 miliona eura ERDF budžeta. Odlučeno je da projekti koji su ocijenjeni ispod 60% ne budu uzeti u razmatranje. ZTS je dobio odobrenje od Zajedničkog odbora za praćenje da uključi nove relevantne partnere i poveća budžet projekta ukoliko je to neophodno, kako bi se dostigao veći nivo kvaliteta. Predstavljene su promjene u dokumentima koji su relevantni za Treći poziv-drugi korak, kao i za Četvrti poziv. Zajednički odbor za praćenje je odobrio Aplikacioni paket za Treći poziv-drugi korak i za Četvrti poziv, kao i Priručnik o ocjenjivanju sa pojedinim izmjenama.

Mediterranski program (MED): U okviru Prvog strateškog poziva za projekte, koji je zatvoren 30. septembra 2010. godine, odobrena su tri projekta, među kojima i projekat u kojem kao partner iz Crne Gore učestvuje Opština Bar. U izvještajnom periodu potpisan je ugovor o dodjeli EU sredstava između Delegacije Evropske unije i Opštine Bar.

Izvještajni period je protekao u znaku dostavljanja kompletnih projektnih prijedloga u okviru Drugog strateškog poziva za projekte. U periodu od 1. jula do 30. septembra, partneri koji su u pred-aplikacionoj fazi dostavili nacрте projekata radili su na unaprjeđivanju partnerstava i projektnih aktivnosti i dostavljali finalne projekte u okviru dva prioriteta MED programa: poboljšanje pomorske pristupačnosti i veća dostupnost ruralnih i udaljenih područja kroz upotrebu Informaciono – komunikacionih tehnologija (ICT)

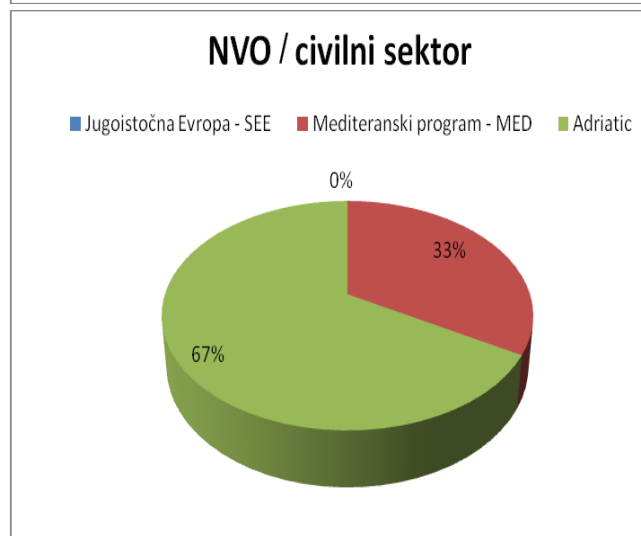
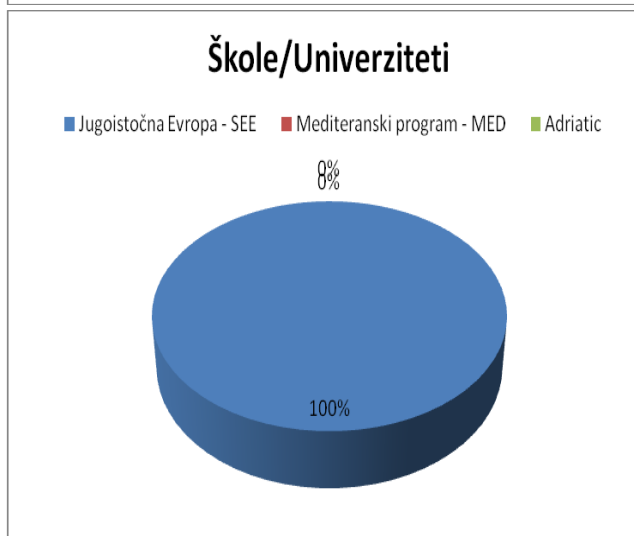
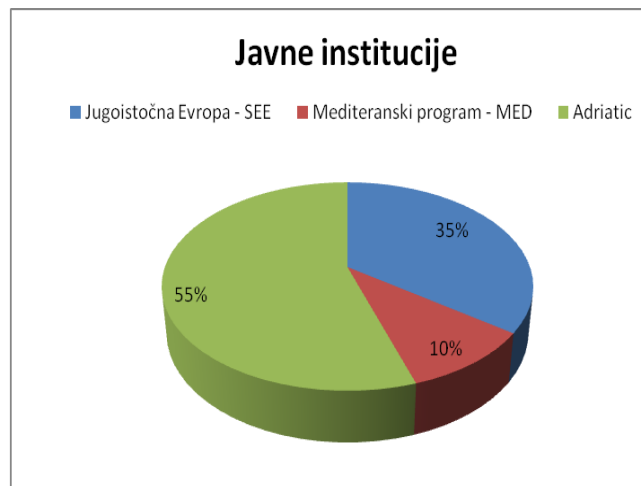
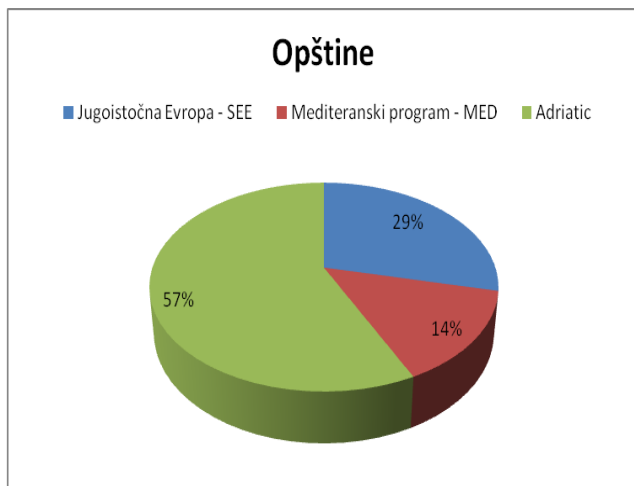
U cilju predavljanja nacрта projekata dostavljenih u pred-aplikacionoj fazi, Sektor za programe prekogranične saradnje MVPEI je tokom jula organizovao informativne sastanke u Crnoj Gori (u Podgorici i Kotoru), na kojima su predstavljena pravila za dalje uključivanje crnogorskih partnera u finalne projekte.

Uporedo sa objavom drugog Strateškog poziva za projekte, ponovo je objavljen Poziv za prioritet iz prvog Strateškog poziva – pomorska bezbjednost. Poziv je trajao od 1. aprila do 30. juna i u predviđenom roku je dostavljeno šest projektnih predloga, od kojih crnogorski partneri učestvuju u četiri. U izvještajnom periodu je vršeno ocjenjivanje prihvatljivosti i kvaliteta projektnih predloga i početkom narednog kvartala biće odabrani projekti za finansiranje.

U Katovicama (Poljska) je 14 - 15. septembra organizovana Zajednička transnacionalna konferencija za 13 programa koji se trenutno sprovode u okviru EU strukturnih fondova. Crna Gora u okviru IPA II komponente učestvuje u 2 transnacionalna programa – SEE i MED. Konferencija je okupila zvaničnike iz zemalja članica EU, zemalja kandidata i potencijalnih kandidata, kao i tijela koja učestvuju u upravljanju programima. Na konferenciji su sumirana iskustva u sprovođenju programa, mehanizmi upravljanja programima, dosadašnji i budući trendovi i politike EU na polju transnacionalne saradnje, budžetska perspektiva i preporuke za uspješniju saradnju i sprovođenje transnacionalnih projekata.

Struktura projekata po korisnicima u okviru Jadranskog programa i 2 transnacionalna programa -Jugoistočna Evropa i Mediteranski program, data je u sljedećem tabelarnom prikazu:

	Broj aplikanata SEE	Broj aplikanata MED	Broj aplikanata ADRIATIC	Ukupno
Opštine	2	1	4	7
Javne institucije	7	2	11	20
Škole/Univerziteti	1	0	0	1
NVO/civilni sektor	0	1	2	3
Ukupno	10	4	17	31

Decentralizovani sistem upravljanja (DIS): U okviru Sektora za programe prekogranične saradnje MVPEI, u izvještajnom periodu su nastavljene aktivnosti na pripremi struktura i procedura za uvođenje Decentralizovanog sistema upravljanja EU fondovima u Crnoj Gori. U proteklom kvartalu, u saradnji sa ekspertima i Nacionalnim fondom su pripremana sva poglavlja Pravilnika o procedurama za Tijelo za prekograničnu saradnju u Decentralizovanom sistemu upravljanja, s posebnom pažnjom na Poglavlje o programiranju.

U izvještajnom periodu rađeno je i na izradi Analize obima poslova (WLA) za zaposlene u Sektoru, koja će biti finalizovana početkom sljedećeg kvartala.

5.3. IPA KOMPONENTE III I IV – REGIONALNI RAZVOJ I RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA

Crna Gora operativno koristi sredstva u okviru IPA komponente I i II - Podrška tranziciji i izgradnja institucija i Prekogranična saradnja. Nakon uspostavljanja neophodnih struktura i akreditacije sistema Decentralizovanog

upravljanja (DM), što je za prve četiri IPA komponente planirano u drugoj polovini 2012., a za IPA komponentu V krajem 2013. godine, Crna Gora će biti u mogućnosti da operativno koristi svih pet IPA komponenti.

U okviru pripreme za korišćenje III i IV IPA komponente uspostavljen je institucionalni okvir, odnosno imenovan je strateški koordinator i članovi operativnih struktura.

Operativnu strukturu za IPA komponentu III čine: Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT), odgovorno za Operativni program; Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (MSP), odgovorno za prioritet/mjeru; Direkcija javnih radova, u ulozi Implementacionog tijela.

Nadležnosti u okviru Operativne strukture za IPA komponentu III prikazane su u sljedećoj tabeli:

OSA	MJERE	Tijelo odgovorno za pojedinu mjeru u okviru Operativne strukture:
Osa prioriteta 1: Unaprijediti sisteme upravljanja životnom sredinom	Mjera 1.1. Zaštititi vodne resurse Crne Gore poboljšanjem sistema za vodosnabdijevanje i sistema za integrisano upravljanje otpadnim vodama	Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT), odgovorno za Prioritet 1 i Mjeru 1.1
	Mjera 1.2 Razviti infrastrukturu za upravljanje otpadom kako bi se smanjio uticaj na životnu sredinu	Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT), odgovorno za Prioritet 1 i Mjeru 1.2
Osa prioriteta 2: Poboljšati sistem saobraćaja, promovišući ekološki prihvatljive vrste saobraćaja	Mjera 2.1. Modernizovati željeznički saobraćaj poboljšanjem njegove efikasnosti i bezbjednosti	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (MSP), odgovorno za Prioritet 2 i Mjeru 2.1
Osa prioriteta 3: Tehnička podrška	Mjera 3.1. Podržati implementaciju OPRR	Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT), odgovorno za Prioritet 3 i Mjeru 3.1

Operativnu strukturu za IPA komponentu IV čine: Ministarstvo rada i socijalnog staranja (MRiSS), odgovorno za Operativni program; Ministarstvo prosvjete i sporta (MpiS) i Ministarstvo nauke (MN), odgovorni za prioritet/mjeru; Sektor za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU), kao Implementaciono tijelo.

Nadležnosti u okviru Operativne strukture za IPA komponentu IV prikazane su u sljedećoj tabeli:

OSA	MJERE	Tijelo odgovorno za svaku mjeru unutar Operativne strukture:
Osa prioriteta 1: Efikasne i inkluzivne mjere aktivne politike zapošljavanja	Mjera 1.1. Razvoj i promovisanje lokalnih partnerstava	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
	Mjera 1.2 Optimizacija mjera tržišta rada	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Osa prioriteta 2: Unaprijeđenje vještina, znanja i kompetencija za zapošljivost i konkurentnost	Mjera 2.1. Profesionalni razvoj kadrova u ustanovama stručnog obrazovanja i organizatora obrazovanja	Ministarstvo prosvjete i sporta Ministarstvo nauke
	Mjera 2.2. Razvoj kvalifikacija na nivou visokog obrazovanja	Ministarstvo prosvjete i sporta

	Mjera 2.3. Unaprijeđenje vještina i kompetencija istraživača	Ministarstvo nauke
Osa prioriteta 3: Poboljšanje socijalne inkluzije	Mjera 3.1. Pomoć kategorijama lica koja su u nepovoljnom položaju pri zapošljavanju	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Osa prioriteta 4: Tehnička podrška	Mjera 3.1. Podrška djeci sa smetnjama u razvoju	Ministarstvo rada i socijalnog staranja

U toku je finalizovanje strateških dokumenata kojima su definisane prioritetne oblasti podrške za period 2012-2013. Pripremljen je treći, finalni nacrt Strateškog okvira usklađenosti (SCF) i treći nacrt Operativnih programa za III i IV IPA komponente. U okviru ovog procesa, organizovano je više javnih konsultacija sa relevantnim akterima (ministarstva, nevladine organizacije, javne ustanove, opštine, sindikati itd.). U skladu sa IPA implementacionom regulativom, urađena je ex-ante evaluacija za Operativne programe za komponente III i IV. Takođe, urađena je Strateška procjena uticaja na životnu sredinu, s obzirom da se u okviru komponente III planiraju infrastrukturni projekti iz oblasti životne sredine i saobraćaja. Na osnovu Strateške procjene uticaja na životnu sredinu i ex-ante evaluacije izvršice se korekcije Operativnih programa. Planirano je da Vlada Crne Gore usvoji ova strateška dokumenta početkom prvog kvartala 2012. godine.

Dinamika pripreme i usvajanja strateških dokumenata je u skladu sa dinamikom uspostavljanja Decentralizovanog sistema upravljanja (DM).

Višegodišnjim indikativnim planskim dokumentom 2012 - 2013. projektovana su sredstva u okviru Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA), kao što je prikazano u sljedećoj tabeli:

Struktura EU podrške po komponentama

IPA Komponenta	2012	2013
I. Podrška tranziciji i izgradnji institucija	16. 346. 471	5. 296. 035
II. Prekogranična saradnja (CBC)	4. 338. 551	4. 418. 687
III. Regionalni razvoj	8. 000. 000	15. 200. 000
IV. Razvoj ljudskih resursa	2. 800. 000	2. 900. 000
V. Ruralni razvoj	3. 300. 000	7. 600. 000
Ukupno	34. 785. 022	35. 414. 722

Izvor: Višegodišnji indikativni planski dokument 2011-2013, Evropska komisija

Godišnji iznos nacionalnog IPA programa ostaje nepromijenjen, dok se progresivno smanjuju sredstava u okviru komponente I, zbog realokacije za IPA komponente III, IV i V, u skladu sa Višegodišnjim indikativnim planskim dokumentom (MIPD).

Izgradnja odgovarajućeg institucionalnog i pravnog okvira, kao i razvoj kapaciteta za programiranje, upravljanje, monitoring i implementaciju IPA fondova u okviru komponenti III i IV je važna i sa aspekta pripreme za korišćenje strukturnih i kohezionih fondova EU, kada Crna Gora postane članica EU.

Indikativna lista projekata u okviru IPA komponente III- Operativni program Regionalni razvoj data je u sljedećoj tabeli:

Br.	Naziv projekta	Veliki projekat	Ukupni troškovi €	Nedostajuća finansijska sredstva €	IPA %	IPA u €
Mjera 1.1.						

1.	Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Berane	DA	13.058.000	6.379.000	85	5.422.150
2.	Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za opštine Plav i Gusinje.	NE	9.970.000	3.647.100	85	3.100.035
3.	Izgradnja kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Rožaje	NE	4.249.128	2.124.564	85	1.805.879
Mjera 1.2.						
4.	Deponija Pljevlja	NE	3.310.000	3.310.000	85	2.813.500
5.	Sanacija opštinskih odlagališta u osam opština u Crnoj Gori	NE	1.772.420	-	85	1.506.557
Mjera 2.1.						
6.	Rehabilitacija velikih kosina, rehabilitacija nestabilnog nagiba i izgradnja zaštitnih galerija na najkritičnijim dionicama glavne željezničke pruge Bar-Vrbnica (Kos-Trebesica-Lutovo-Bratonožići)	DA	12.400.00	-	40,3	5.000.000
7.	Efikasnost i modernizacija signalne opreme nabavkom i instalacijom nove elektrovučne podstanice na nekim kritičnim dionicama pruge Bar-Vrbnica	NE	9.200.000	-	32,6	3.000.000

5.4. IPA KOMPONENTA V – RURALNI RAZVOJ

U skladu sa novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, formirani su Sektor za ruralni razvoj, kao prelazno rješenje za buduće Upravljačko tijelo za IPARD program i Sektor za plaćanje kao prelazno rješenje za buduću Agenciju za plaćanja u poljoprivredi. Usvajanjem Pravilnika stvoren je zakonski osnov za uspostavljanje Decentralizovanog sistema upravljanja (DM) za ovu IPA komponentu. Nacionalna akreditacija je planirana do kraja 2013.

Tokom 2011. godine intezivirane su aktivnosti na izradi prvog nacrtu **IPARD programa**, koji je jedan od osnovnih uslova za otpočinjanje korišćenja sredstava IPA komponente V. Na osnovu komentara i predloga Generalnog direktorata EK za poljoprivredu radiće se na drugom nacrtu IPARD programa. Finalno usaglašavanje i utvrđivanje prijedloga IPARD programa je planirano do kraja februara 2012. godine

5.5. AKTIVNOSTI NA UVOĐENJU DECENTRALIZOVANOG UPRAVLJANJA

U skladu sa Nacionalnim mapama puta i Akcionim planovima, koje je usvojila Vlada Crne Gore, u prethodnom periodu su realizovane aktivnosti na daljem unaprijeđenju sistema finansijskog upravljanja i kontrole vezano za buduće samostalno korišćenje EU fondova.

Uz podršku projekta tehničke podrške, organizovane su obuke u oblasti finansijskog upravljanja, javnih nabavki, nepravilnosti, monitoringa i evaluacije.

Vlada je donijela Uredbu o organizaciji decentralizovanog upravljanja Instrumentom predpristupne pomoći Evropske unije (Službeni list CG br. 33/11), kao i relevantne informacije i odluke, čime je zaokružen pravni okvir za navedeno područje.

Uredbom su definisane obaveze i odgovornosti svih ključnih aktera u decentralizovanom upravljanju za prve četiri IPA komponente.

U skladu sa Uredbom, revidirani su Implementacioni i Operativni sporazumi za IPA komponentu I. Finalizovani su Implementacioni i Operativni sporazumi za IPA III i IV komponente.

Takođe, Vlada je osnovala Savjetodavno tijelo, čiji su članovi CAO, NAO, NIPAC, PAO, kao i predstavnici NF-a i CFCU-a.

U dijelu definisanja procedura i ispunjavanja akreditacionih kriterijuma, u prethodnom periodu finalizovani su priručnici o procedurama, koji su u formi nacrtu dostavljeni svim IPA tijelima. Priručnici su izrađeni po komponentama, uvažavajući horizontalne zahtjeve, kao i specifičnosti IPA tijela.

Uvedena je obaveza kvartalnog izvještavanja Vlade Crne Gore o napretku ostvarenom u procesu decentralizacije, što ujedno predstavlja osnovni mehanizam monitoringa samog procesa.

Za IPA I i II komponentu predstoji **Procjena usklađenosti**, angažovanjem nezavisne revizorske kuće, kako bi se ustanovilo do kojeg stepena su ispunjeni uslovi za uspostavljanje decentralizovanog upravljanja. Aktivnosti vezano za realizaciju Procjene usklađenosti biće finansirane iz nacionalnog budžeta. Za IPA III i IV komponentu predstoji **Procjena stanja** (nedostataka) - pripremljen je Projektni zadatak koji je prosljeđen Evropskoj komisiji na uvid. Početkom septembra 2011. godine počela je realizacija aktivnosti u okviru faze Procjene stanja.

6. VIŠEKORISNIČKI IPA PROGRAM (MULTYBENEFICIARY IPA)

Višekorisnički program pruža pomoć kroz IPA komponentu I. Višegodišnjim indikativnim finansijskim okvirom definisan je budžet Višekorisničkog programa: MB IPA 2007. - 94.080.000 €, MB IPA 2008 -125.700.000 €, MB IPA 2009 - 152.800.000 €, MB IPA 2010 - 110.250.000 €.

Crnogorske institucije, u okviru Višekorisničkog programa, u periodu 2007 - 2010., učestvuju u 86 projekata (MB IPA 2007 - 26 projekata, MB IPA 2008 - 27 projekata, MB IPA 2009 - 18 projekata, MB IPA 2010 - 15 projekata). U okviru MB IPA programa za 2007.godinu, 99 % projekata je u fazi implementacije, MB IPA programa za 2008. godinu 99%, MB IPA programa za 2009. godinu 97%, dok je u okviru MB IPA programa za 2010. godinu 52% projekata u fazi implementacije.

Višekorisnički IPA program za 2011. godinu (MB IPA 2011) je predstavljen na IPA Komitetu održanom 15. aprila 2011. godine, čime su se stekli uslovi za početak implementacije projekata. Finalizovan je proces programiranja MB IPA 2011 programa i data je podrška od strane nacionalnih IPA koordinatora svih država korisnica tokom četvrtog kvartala 2011. godine. Početak realizacije projekata očekuje se krajem četvrtog kvartala 2011. i početkom prvog kvartala 2012. godine.

MB IPA 2011

Naziv projekta	Iznos EU budžeta
Unaprijeđenje ljudskih prava i zaštita manjina na Zapadnom Balkanu	3.600.000,00 €
Unaprijeđenje lokalne samouprave	2.500.000,00 €
Saradnja u oblasti statistike	8.200.000,00 €
Smanjenje regulatornih i administrativnih ograničenja trgovačkoj logistici i usklađivanje prekograničnog sistema usluga u zemljama Zapadnog Balkana	1.500.000,00 €
Regionalni program trgovine i investiranja u zemljama Zapadnog Balkana – CEFTA	1.282.500,00 €
Infrastruktura kvaliteta u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj	2.500.000,00 €
Investicioni okvir za Zapadni Balkan za period 2011. godine	2.500.000,00 €

Horizontalna podrška koordinaciji sa Međunarodnim finansijskim institucijama u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj	2.000.000,00 €
Podrška Sporazumu o transportnoj zajednici	3.600.000,00 €
Podrška sistemu u slučaju katastrofa u Zapadnom Balkanu i Turskoj	2.200.000,00 €
Erasmus Mundus, 1 dio: Zapadni Balkan – Turska	8.000.000,00 €
Erasmus Mundus, 2 dio: Partnerstvo, zemlje Zapadnog Balkana	12.000.000,00 €
Program mladi u akciji – Zapadni Balkan	1.500.000,00 €
Učešće u agencijama EU	8.000.000,00 €
Izgradnja prekograničnih institucija – Regionalna tehnička pomoć za unaprijeđenje prekogranične saradnje među zemljama Zapadnog Balkana	2.500.000,00 €
Jačanje procesa evropskih integracija	3.000.000,00 €
Ukupno:	64.882.500,00 €

Program MB IPA 2012 je u početnoj fazi programiranja. U okviru sektorskih radnih grupa na kojima su učestvovali predstavnici relevantnih ministarstava zemalja korisnica definisane su prioritetne oblasti, na bazi kojih je Evropska komisija pripremila projektne ideje, odnosno inicijalne nacрте projekata. Priprema nacрта projekata se vrši centralizovano od strane Evropske komisije. Nacionalne institucije učestvuju u konsultativnom procesu kroz davanje sugestija i komentara kako bi se uskladili nacionalni prioriteti sa prioritetima EU. Prvi nacrti projekata su predstavljeni zemljama korisnicama tokom koordinacionog sastanka u novembru 2011. godine. Prezentacija MB IPA 2012 programa na IPA komitetu očekuje se tokom aprila 2012. godine, a finalizacija programa i njihovo usvajanje krajem juna 2012. godine.

Predloženi projekti u okviru MB IPA 2012

Naziv projekta	Budžet projekta (EU)
Regionalna škola za zaposlene u javnoj upravi (ReSPA)	6.000.000 €
Parlamentarna saradnja Zapadnog Balkana i Turske – podrška cetinjском parlamentarnom forumu	1.500.000 €
Podrška unaprijeđenju upravljanja i organizacije javne uprave (SIGMA) u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj	10.000.000 €
Regionalna podrška inkluzivnom obrazovanju	4.645.650 €
Zaštita svjedoka u procesu borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije	7.000.000 €
Program saradnje u oblasti statistike	10.000.000 €
Investicioni okvir za Zapadni Balkan	52.000.000 €
Saradnja u oblasti civilne zaštite sa zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima – faza II	2.000.000 €
Erasmus mundus program – dio I Zapadni Balkan i Turska	8.000.000 €
Erasmus mundus program – dio II	12.000.000 €
Program – Mladi u akciji – Zapadni Balkan	3.000.000 €
Tempus IV	15.300.000 €
Ukupno:	131.445.650 €

7. INSTRUMENT ZA PODRŠKU INFRASTRUKTURNIM PROJEKTIMA - Infrastructure Project Facility (IPF)

U okviru Instrumenta za podršku infrastrukturnim projektima, Crnoj Gori je do sada odobreno **12 projekata**, i to 8 projekata iz oblasti životne sredine, 2 projekta iz oblasti transporta i po jedan projekat iz oblasti energetike i socijalnog sektora. Pregled projekata je dat u sljedećoj tabeli:

Naziv projekta	Sektor	Predmet projekta	Korisnik	Budžet	Realizacija
Razvoj elektrodistributivne mreže	Energetika	Studija izvodljivosti	EPCG	300.000 €	Završen
Projekat razvoja vodosnabdijevanja u Opštini Podgorica i Projekat tretmana otpadnih voda u Opštini Podgorica	Životna sredina	Studija izvodljivosti	JP Vodovod i kanalizacija Podgorica	300.000 €	Završen
Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine-Šćepan Polje	Transport	Studija izvodljivosti i Idejni projekat	Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija	750.000 €	U toku
Projekat tretmana otpadnih voda u Opštini Berane	Životna sredina	Studija izvodljivosti	JP Vodovod i kanalizacija Berane	150.000 €	U toku
Centar za starije osobe u Pljevljima	Socijalni sektor	Izrada glavnog projekta	Opština Pljevlja	150.000 €	U toku
Projekat tretmana otpadnih voda u Kolašinu	Životna sredina	Studija izvodljivosti	JP Vodovod i kanalizacija Kolašin	200.000 €	U toku
Projekat tretmana otpadnih voda u Danilovgradu,	Životna sredina	Studija izvodljivosti	JP Vodovod i kanalizacija Danilovgrad	200.000 €	U toku
Projekat tretmana otpadnih voda u Rožajama	Životna sredina	Studija izvodljivosti	JP Vodovod i kanalizacija Rožaje	200.000 €	U toku
Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine-Šćepan Polje	Transport	Studija izvodljivosti i Idejni projekat	Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija	750.000 €	U toku
Izgradnja regionalne deponije za Pljevlja i Žabljak	Životna sredina	Studija izvodljivosti, EIA, SIA	PROCON	150.000 €	U toku
Izgradnja regionalnih deponija u Crnoj Gori		EIA, SIA	PROCON	750.000 €	U toku
Toplifikacija Pljevalja	Energetika	Studija izvodljivosti	Ministastvo ekonomije i opština Pljevlja	2.500.000 €	U toku

Pregled projekata po sektorima i rundama odobravanja prikazan je u sljedećoj tabeli:

Pregled projekata po sektorima i rundama odobravanja																	
	Energetika				Transport				Životna sredina				Socijalni sektor				Ukupno
Runda	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
IPF/WBIF	1					1	1		2	1	3	2		1			12
Ukupno	1				2				8				1				12

U prvom ciklusu odobrena su tri projekta:

1. Razvoj elektrodistributivne mreže

Sektor: Energetika	Oznaka projekta: TA - MON - 02
--------------------	--------------------------------

Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: EPCG
Budžet: 300.000 €	

2. Projekat razvoja vodosnabdijevanja u Opštini Podgorica, i

3. Projekat tretmana otpadnih voda u Opštini Podgorica.

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA - MON - 05/07
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Podgorica
Budžet: 300.000 €	

U drugom ciklusu odobreni su sljedeći projekti:

1. Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine-Šćepan Polje,

Sektor: Transport	Oznaka projekta: TA2 - MNE - TRA - 03
Predmet projekta: Studija izvodljivosti i Idejni projekat	Korisnik: Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija
Budžet: 700.000 € prvi dio – 800.000 € drugi dio Ukupan budžet: 1.500.000 €	

2. Projekat tretmana otpadnih voda u Opštini Berane,

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA2 - MNE - ENV - 04
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Berane
Budžet: 150.000 €	

3. Centar za starije osobe u Pljevljima.

Sektor: Socijalni sektor	Oznaka projekta: TA - MNE - SOC - 04
Predmet projekta: Izrada glavnog projekta	Korisnik: Opština Pljevlja
Budžet: 150.000 €	

U trećem ciklusu odobreni su sljedeći projekti:

1. Projekat tretmana otpadnih voda u Kolašinu,

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA3 - MON - ENV - 02
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Kolašin
Budžet: 200.000 €	

2. Projekat tretmana otpadnih voda u Danilovgradu,

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA3 - MON - ENV - 03
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Danilovgrad
Budžet: 200.000 €	

3. Projekat tretmana otpadnih voda u Rožajama, i

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: TA3 - MON - ENV - 04
Predmet projekta: Studija izvodljivosti	Korisnik: JP Vodovod i kanalizacija Rožaje
Budžet: 200.000 €	

4. Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine-Šćepan Polje.

Status implementacije je dat u dijelu projekta u okviru drugog kruga
--

U četvrtom ciklusu odobreni su sledeći projekti:

1. Izgradnja regionalne deponije za Pljevlja i Žabljak, i

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: WB4 - MNE - ENV - 11
Predmet projekta: Studija izvodljivosti, EIA, SIA	Korisnik: PROCON
Budžet: 150.000 €	

2. Izgradnja regionalnih deponija u Crnoj Gori.

Sektor: Životna sredina	Oznaka projekta: WB4 - MNE - ENV - 12
Predmet projekta: EIA, SIA	Korisnik: PROCON
Budžet: 750.000 €	

U okviru **petog ciklusa**, pozitivno je ocjenjen jedan projekat iz oblasti energetike, koji se odnosi na **uspostavljanje sistema grijanja u Pljevljima kroz korišćenje obnovljivih izvora energije**. Predviđena finansijska podrška za ovaj projekat iznosi 2.500.000 €. Korisnici projekta su Ministarstvo ekonomije i Opština Pljevlja. Projekat obuhvata tehničku podršku jedinici za upravljanje projektom i grant za infrastrukturne radove u cilju uspostavljanja sistema grijanja u Pljevljima.

U okviru petog kruga pozitivno su ocjenjena **tri regionalna projekta**, u kojima je predviđeno učešće Crne Gore: 1.) Projekat "Priprema studije izvodljivosti i projektne dokumentacije za uspostavljanje Jonsko-Jadranskog naftovoda"; 2.) Projekat "Regionalni centar za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope"; i 3.) Projekat "Priprema studije izvodljivosti za izgradnju regionalnog projekta "400 kV dalekovoda između Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine".

U okviru **šestog ciklusa** crnogorske institucije su predložile **10 projekata** (5 projekata iz oblasti životne sredine, 3 projekata iz oblasti saobraćaja, 2 projekata iz oblasti energetike).

Iz oblasti životne sredine predloženi su sljedeći projekti:

- Izrada studije izvodljivosti i studije izbora lokacije za izgradnju Reciklažnog centra u opštini Bar;
- Izrada studije izvodljivosti i studije o izboru lokacije za izgradnju transfer stanice u opštini Ulcinj;
- Investicioni grant za izgradnju Regionalnog centra za upravljanje čvrstim otpadom u opštini Nikšić;
- Investicioni grant za izgradnju postrojenja za tretman otpadnih voda u opštini Berane;
- Tehnička podrška za pripremu projektne dokumentacije i investicioni grant za izvođenje radova kao i nabavku opreme za projekat unapređenja sistema za vodosnabdijevanje u Prijestonici Cetinje.

Iz oblasti saobraćaja predloženi su sljedeći projekti:

- Priprema investicionog plana za Crnu Goru –SEETO ruta 4
- Željeznička infrastruktura Crne Gore – sanacija betonskih mostova na dionici Bar-Vrbnica;
- Priprema studije izvodljivosti i priprema strateške procjene uticaja na živonu sredinu za razvoj ribarske luke u Njivicama.

Iz oblasti energetike predloženi su sljedeći projekti:

- Studija izvodljivosti za Sistem toplifikacije na biomasu u opštini Kolašin;
- Studija izvodljivosti i preliminarni dizajn- proširenje prenosne mreže za razvoj obnovljivih izvora energija.

8. PROGRAMI EU

Program "FP7" - DEU u Crnoj Gori je u junu 2011. godine dostavljen zahtjev za refundiranje troškova za učešće Crne Gore u Programu Zajednice "Sedmi okvirni program za istraživanje – FP7". Troškovi učešća u ovom programu iznosili su 289.000 €, a ukupni iznos pokrilo je Ministarstvo nauke. Na osnovu Finansijskog sporazuma za IPA program 2010, Ministarstvu nauke će iz IPA fonda biti refundirana sredstva u iznosu od 144.500 €.

Program "Kultura" - Glavni ciljevi ovog programa su: promovisanje međunacionalne mobilnosti ljudi koji rade u oblasti kulture, promet kulturnih i umjetničkih radova i proizvoda i međukulturni dijalog. Memorandum o razumijevanju između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u Programu Kultura potpisan je 23. novembra 2009. u Briselu i stupio je na snagu 1. januara 2010. godine. Učešće u ovom programu se finansira

iz nacionalnog budžeta u iznosu od 20.000 € za 2009. godinu, dok je iz IPA 2009 programa refundirano 18.000 €. Učešće za 2010. godinu iznosi 20.000 €, dok će iznos od 17.500 € biti refundiran iz EU budžeta odnosno IPA programa 2010 .

Program "Carine 2007– 2013" - Ciljevi programa "Carine 2007 – 2013" su jačanje finansijskih interesa Zajednice, kroz bezbjednost i sigurnost Zajednice na njenim spoljašnjim granicama, jačanje borbe protiv prevara, brže carinske procedure - stvaranje evropskog elektronskog carinskog okruženja na operativnom nivou, poboljšanje trans-evropskih carinskih IT sistema. Uprava Carina je izrazila interes za učešće Crne Gore u programu: "Carine 2007 – 2013".

Program "ICT Policy Support Programme - ICT PSP" - Ovaj program ima za cilj stimulisanje konkurentnosti kroz bolje korišćenje informaciono - komunikacionih tehnologija. Ministarstvo za informaciono društvo je iskazalo interes za pristupanje Programu za konkurentnost i inovativnost, odnosno komponenti ovog programa "ICT Policy Support Programme" - ICT PSP (Program podrška politici razvoja informaciono - komunikacionih tehnologija). Memorandum o razumijevanju je potpisan 1. aprila 2011. godine.

9. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA

Nastavljena je kvalitetna saradnja Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija sa medijima i nevladinim organizacijama. I u ovom kvartalu o svim važnim događajima i aktivnostima iz nadležnosti ovog resora, predstavnici medija bili su blagovremeno informisani putem najava i saopštenja na web stranicama Vlade Crne Gore i MVPEI.

Hronološki slijed aktivnosti koje su obilježile izvještajni period:

- Ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen učestvovao je na Ministarskom sastanku Pokreta nesvrstanih povodom obilježavanja pola vijeka od osnivanja Pokreta, 5 - 6. septembra, na poziv bivšeg ministra vanjskih poslova Arapske Republike Egipat Nabila Elarabija, predsjedavajućeg Pokreta.
- Na poziv potpredsjednika Vlade Srbije za evropske integracije Božidara Đelića, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen učestvovao je 9. septembra u Beogradu na Forumu "Prevazilaženje krize, put ka EU" u okviru plenarnog panela "Iskustva proširenja – naučene lekcije
- Na poziv ministra vanjskih poslova Republike Slovenije Samuela Žbogar, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen učestvovao je na Strateškom forumu Bled, 10. septembra.
- Ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Milan Roćen učestvovao je na ministarskom sastanku Jadransko-američke povelje (A5), 24. septembra u Njujorku, na poziv Edmonda Hadzinasta, ministra vanjskih poslova Albanije koja predsjedava ovom bezbjednosnom inicijativom.
- Državna sekretarka za evropske integracije u MVPEI Slavica Milačić potpisala je sa zamjenikom ministra inostranih poslova Republike Bugarske Memorandum o saradnji između dviju vlada u oblasti evropskih i evroatlantskih integracija, prilikom zvanične posjete predsjednika Vlade Republike Bugarske Bojka Borisova Crnoj Gori 1. jula 2011. godine.
- DSEI Slavica Milačić je imala uvodno izlaganje na otvaranju seminara "Regionalni ekspertski program 2011 - 2014", 4. jula u Regionalnoj školi za državnu upravu u Danilovgradu (RESPA).
- Na Miločerskom razvojnom forumu, 14. septembra u Pržnu, DSEI Slavica Milačić je izlagala u okviru okruglog stola: "Kako se pripremati za pregovore sa EU?"
- Na poziv fondacija Robert Schuman, Konrad Adenauer i CEDEM, DSEI Slavica Milačić je učestvovala na regionalnoj konferenciji: "Evropska integracija Zapadnog Balkana - ograničenja i izazovi", 29. septembra u Bečićima.

10. OBUKA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

Zaposleni u MVPEI su, u periodu na koji se odnosi Izvještaj, pohađali niz obuka i programa u oblasti evropskih integracija, među kojima izdvajamo sljedeće:

- 04 - 08. jula održan je Prvi trening (Workshop 1) u okviru Programa za regionalne eksperte (Regional Key Expert Building Program 2011-2014 (RKEBP)).
- MVPEI je, uz podršku Programa za razvoj kapaciteta (CDP) UNDP-a i Ministarstva inostranih poslova Vlade Kraljevine Norveške, organizovalo četvrtu po redu Ljetnju školu za mlade diplomate "Gavro Vuković", od 05. do 09. jula. Školu su pohađala 54 učesnika iz ukupno 35 zemalja.
- 06 - 08. jula u Upravi za kadrove je održan seminar o javnim nabavkama.
- 07 - 08. jula na poziv Ministarstva vanjskih poslova Poljske, predstavnici MVPEI – Direkcija za EU učestvovali su na neformalnom sastanku evropskih direktora u Varšavi. Povod sastanka bilo je predsjedavanje Evropskom unijom, koje je Poljska preuzela 1. jula 2011. godine.
- 21 - 23. jula u Zagrebu je organizovan seminar: "Iskustvo Hrvatske u pregovaračkom procesu, poglavlja 11 i 12 - Poljoprivreda i ruralni razvoj; Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika".
- 13 - 14. septembra u Sarajevu je održana radionica: „Transponiranje EU zakonodavstva u pravni sistem BiH“, na kojoj su učestvovala dva službenika MVPEI.
- 14 - 16. septembra u UzK je realizovana obuka za korišćenje Praktičnog vodiča za procedure zaključivanja ugovora za spoljne aktivnosti EU finansiranih od strane EU (PRAG).
- 19 - 23. septembra održan je Drugi trening (Workshop 2) u okviru Programa za regionalne eksperte (Regional Key Expert Building Program 2011-2014 -RKEBP).
- 22 - 25. septembra, u organizaciji MVPEI i CDP u Bečićima je održan seminar: „Pregovori o pristupanju Evropskoj uniji – iskustvo Hrvatske“.
- 23. septembra u Podgorici je održan IPA trening iz oblasti komunikacije: „Basics of communication and visibility for IPA projects“.

U koordinaciji MVPEI sa nadležnim institucijama zaposleni su imali priliku da pohađaju 2 kursa, i to:

- Diplomatsku Akademiju u Beču u periodu od 11. jula do 09. septembra (jedan predstavnik MVPEI);
- Kurs za mlade diplomate iz Jugoistočne Evrope u organizaciji Klingendal instituta iz Haga, organizovan u periodu od 13. juna do 22. jula (dva predstavnika MVPEI).

Regionalni program za jačanje kapaciteta u saradnji sa GIZ - om i Upravom za kadrove, koji finansira Ministarstvo za međunarodnu saradnju i razvoj SR Njemačke, počeo je sprovođenje treninga za trenere, čija je prva faza planirana za period od juna 2011. do 2012. godine, a obuhvatiće 6 radionica. Učestvuju 3 predstavnika iz Crne Gore. Takođe, u okviru istog projekta finansirani su program za Ministarstvo finansija u okviru koga se održavaju radionice koje su usmjerene na jačanje administrativnih kapaciteta u procesu evropskih integracija.

Konačno, MVPEI organizuje značajan broj kurseva stranih jezika, i to: francuskog, španskog i italijanskog. Posebno je potrebno izdvojiti kurseve francuskog jezika za 50 službenika MVPEI koji se organizuju u okviru Projekta frankofonije za različite nivoe.

11. PROJEKTI PODRŠKE

11.1. PROGRAM ZA RAZVOJ KAPACITETA – CDP

Program za razvoj kapaciteta (CDP) nastavlja da pruža kontinuiranu podršku procesu reformi javne uprave i razvoju administrativnih kapaciteta Vlade Crne Gore za proces evropskih integracija kroz podršku Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvu finansija i multisektorskom operativnom timu.

U pogledu saradnje sa MVPEI, u periodu na koji se odnosi izvještaj, CDP je angažovao nacionalnog konsultanta radi jačanja kapaciteta za upravljanje ljudskim resursima u okviru MVPEI. Takođe, CDP je učestvovao u organizaciji Četvrtе crnogorske Ljetnje škole za mlade diplomate "Gavro Vuković", koja je ove godine okupila 54 učesnika iz 35 zemalja svijeta.

U svjetlu očekivanja pozitivnog Godišnjeg izvještaja EK o napretku Crne Gore i preporuke o otvaranju pristupnih pregovora, CDP je u saradnji sa MVPEI Crne Gore i MVPEI Republike Hrvatske, nastavio sa serijom seminara o hrvatskom iskustvu u pregovorima o pristupanju EU.

CDP je organizovao učešće predstavnika crnogorske administracije na seminaru 21 - 22. jula u Zagrebu, na kojem su razmatrana iskustva Hrvatske u pregovoranju poglavlja 12 vezano za poljoprivredu.

Na temelju pozitivnih iskustava sa učešćem predstavnika crnogorske uprave na šest seminara održanih tokom ove godine u Hrvatskoj, CDP je u saradnji sa MVPEI organizovao sveobuhvatni seminar na temu "Pregovori o pristupanju Evropskoj uniji – iskustvo Hrvatske", 22 - 25. septembra u Bečićima. Na seminaru je učestvovalo oko stotinu predstavnika resornih ministarstava i drugih organa državne uprave zaduženi za pitanja evropskih integracija. Razmatrane su sljedeće teme: nacionalne koordinacione strukture za pregovore o pristupanju; pravni i organizacioni aspekti pristupnih pregovora sa Evropskom unijom; problemi pri usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa *acquis-em*; i organizacija prevođenja *acquis-a*. Tokom trodnevnog seminara razmatrana su i iskustva Hrvatske u vezi sa informisanjem javnosti o pristupanju EU i specifičnoj obuci državnih službenika za potrebe pregovora o pristupanju EU. Predavači na seminaru su bili članovi hrvatskog pregovaračkog tima za nedavno završene pregovore o pristupanju EU.

Tokom izvještajnog perioda CDP je u saradnji sa Generalnom direkcijom za programiranje, monitoring i evaluaciju tehničke i finansijske podrške EU u MVPEI, nastavio realizaciju specifičnog projekta finansiranog od strane EU, koji se odnosi na pripremu opisa projekata za nacionalne IPA programe za 2011., 2012. i 2013. godinu. S obzirom da se projekat odnosi i na jačanje administrativnih kapaciteta struktura u Vladi zaduženih za IPA projekte, CDP je angažovao tri nacionalna konsultanta radi pružanja podrške Sektoru.

Novi sektorski pristup u programiranju IPA 2012-2013 programa i izmjene procedura i formata dokumenata predstavljale su dodatni veliki izazov za državnu upravu. Uprkos tome i kratkom roku, serijom konsultativnih sastanaka, i uz učešće predstavnika DEU, uspješno su pripremljene prve verzije nacrti sektorskih identifikacionih projektnih dokumenata i projektnih identifikacionih dokumenata, što su potvrdili i predstavnici Evropske komisije.

Nastavljena je implementacija dvogodišnjeg projekta CDP-a usmjerenog na podršku razvoju kapaciteta Ministarstva finansija, radi efikasnog upravljanja javnim finansijama u skladu sa ciljevima održivog razvoja i integracija u EU. Nakon objavljivanja tendera u avgustu, u septembru je izabran i počeo sa radom konsultant za pružanje tehničke pomoći Ministarstvu finansija u procjeni fiskalnih efekata strukturnih reformi koje treba sprovesti u periodu 2012 – 2014. godine. Konsultant je angažovan do sredine decembra 2011. godine. U cilju što bolje pripreme Pretpristupnog ekonomskog programa (PEP), CDP je sa Ministarstvom finansija organizovao seminar na temu: "Kako dobro pripremiti prvi Pretpristupni ekonomski program za Crnu Goru", održan 15. i 16. septembra 2011. godine u Budvi. Cilj seminara je bio pružanje opštih smjernica i inputa Radnom timu za početak izrade PEP-a. Na seminaru su pored predstavnika Radne grupe za izradu PEP-a (koje je Vlada imenovala krajem jula) učestvovali i predstavnici Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomije, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva zdravlja, Centralne banke Crne Gore, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Kabineta Predsjednika Vlade Crne Gore, MONSTAT-a, Komisije za hartije od vrijednosti, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Agencije za nadzor osiguranja. Takođe, na seminaru su učestvovali i predstavnici tvining projekta za izradu Nacionalnog razvojnog plana, kao i međunarodni eksperti angažovani od strane CDP-a. PEP će biti urađen do kraja 2011. godine.

Pored toga, CDP je nastavio sa pružanjem dodatne podrške u obuci službenika Ministarstva finansija - u septembru dvoje službenika iz Sektora Trezor – Odjeljenje za Javni dug učestvovalo na obuci u slovenačkom Centru za izvrsnost u finansijama (CEF) na temu: "Razvoj upravljanja javnim dužom nakon krize".

Izvještajni period je obilježio nastavak saradnje CDP-a sa strukturama Vlade zaduženim za Strategiju reforme javne uprave 2011 - 2016. CDP je u septembru angažovao međunarodnog konsultanta koji radi na

funkcionalno-institucionalnoj analizi reforme organizacije državne uprave Crne Gore. Tokom njegove prve posjete, 19 -23. septembra, konsultant je imao niz sastanaka sa multisektorskim operativnim timom za funkcionalnu analizu, kao i drugim predstavnicima Vlade radi dobijanja relevantnih informacija, stavova i mišljenja, koja će poslužiti kao osnova za konsultanjski izvještaj koji će biti urađen tokom narednog izvještajnog perioda.

11.2. INSTRUMENT ZA TEHNIČKU PODRŠKU I RAZMJENU INFORMACIJA (TAIEX)

U okviru Instrumenta za tehničku podršku i razmjenu informacija u periodu na koji se odnosi Izvještaj realizovane su aktivnosti prikazane u tabeli:

TAIEX aktivnosti od 01. jula do 30. septembra 2011. Godine		
datum	naziv	mjesto održavanja
14. jul	Studijska posjeta Češkoj sa ciljem razmjene iskustava i primjera dobre prakse u borbi protiv trgovine ljudima	Prag
25. jul	Studijska posjeta o Direktivi o opštoj bezbjednosti proizvoda i odredbe nadzora nad tržištem, Uredba 765/2008/EC	Španija
25. jul	Ekspertska misija o harmonizaciji Sektora Nacionalne elektronske komunikacije CG sa regulatornim okvirom Evropske unije	Podgorica
31. avgust	Radionica o krivičnom pravu EU	Hrvatska
04. jula	Uloga civilnog društva u zaštiti slobode medija	Brisel
11. jula	Radionica: "Upravljanje promjenama u energetskom sektoru - najbolje prakse i zakonskih odredbi"	Danilovgrad
14. jula	Seminar za više zemalja u oblasti „eHealth“	Brisel
12 - 16. septembar	Trening: „Mapa za oblast bezbjednosti hrane, veterinarska i fitosanitarna politika – Strategija za prenošenje i primjenu legislative“	Podgorica

12. USKLADIVANJE ZAKONODAVSTVA

U izvještajnom periodu pripremljeno je mišljenje na **36 nacрта, odnosno predloga zakona i podzakonskih akata** koji su prikazani u tabeli.

JUL		
1	Predlog zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	MF
2	Predlog zakona o investicionim fondovima	MF
3	Predlog zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore	MUP
4	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka sa Protokolom o implementaciji Sporazuma	MUP
5	Predlog zakona o javnim izvršiteljima	MP
6	Predlog zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija	MPS
7	Predlog zakona o lijekovima	MZ
8	Predlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o uvećanju zarade državnim službenicima i namještenicima za obavljanje određenih poslova	MF
9	Predlog odluke o izradi Državne studije lokacije "Dio sektora 58- Ruža vjetrova"	MORT
10	Predlog odluke o prestanku važenja Odluke o naknadi za inostrana drumska vozila u korist puteva	MSP

11	Predlog uredbe o obimu i strukturi nadzora nad radom vozača, načinu pripreme i sadržaju programa nadzora, načinu izvođenja nadzornih ovlaštenja i elementima nadzora na putu i prostorijama prevoznika	MSP
AVGUST		
12	Predlog zakona o izmjeni Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju	MPS
SEPTEMBAR		
13	Predlog zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja	MORT
14	Predlog zakona o komunalnim djelatnostima	MORT
15	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu	MORT
16	Nacrt zakona o morskome dobru	MORT
17	Predlog zakona o javnom redu i miru	MUP
18	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o detektivskoj djelatnosti	MUP
19	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspeksijskom nadzoru	MF
20	Nacrt zakona o izdavačkoj djelatnosti	MK
21	Nacrt zakona o audiovizuelnoj djelatnosti	MK
22	Nacrt zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora	MK
23	Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o nadoknadi štete prouzrokovane vazduhoplovom trećim licima	MSP
24	Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o nadoknadi štete trećim licima, nastale usljed akata nezakonitog ometanja uz učešće vazduhoplova	MSP
25	Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Crne Gore i Republike Hrvatske o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima	MP
26	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sadnom materijalu	MPPRR
27	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja	MPPRR
28	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja baterija i akumulatora na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade istrošenih baterija i akumulatora i rada tog sistema	MORT
29	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja vozila na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila i rada tog sistema	MORT
30	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja električnih i elektronskih proizvoda na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i rada tog sistema	MORT
31	Predlog uredbe o izmjenama Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine	MORT
32	Predlog uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave	MUP
33	Predlog odluke o izmjeni Odluke o obrazovanju Komisije za interresorne aktivnosti Crne Gore u Partnerstvu za mir	MO
34	Predlog odluke o rješavanju stambenih potreba državnih službenika i namještenika	MORT
35	Predlog odluke o načinu i kriterijumima za rješavanje stambenih potreba funkcionera	MORT
36	Predlog uredbe o visini sredstava za sanaciju i rekultivaciju prostora na kojem se izvode rudarski radovi, načinu obračunavanja, plaćanja i korišćenja tih	ME

	sredstava	
--	-----------	--

Od ukupnog broja datih mišljenja u trećem kvartalu 2011. godine, sljedeći akti sadrže sekundarne izvore EU prava:

1	Predlog zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	MF
2	Predlog zakona o investicionim fondovima	MF
3	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo o readmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka sa Protokolom o implementaciji Sporazuma	MUP
4	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu	MORT
5	Predlog zakona o lijekovima	MZ
6	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sadnom materijalu	MPRR
7	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja	MPRR
8	Predlog uredbe o obimu i strukturi nadzora nad radom vozača, načinu pripreme i sadržaju programa nadzora, načinu izvođenja nadzornih ovlaštenja i elementima nadzora na putu i prostorijama prevoznika	MSP
9	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja baterija i akumulatora na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade istrošenih baterija i akumulatora i rada tog sistema	MORT
10	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja vozila na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila i rada tog sistema	MORT
11	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu i postupku prijave stavljanja električnih i elektronskih proizvoda na tržište, osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i rada tog sistema	MORT

KORIŠĆENE SKRAĆENICE	
MF	Ministarstvo finansija
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MUPZZS	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
MVPEI	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
MRSS	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
MPS	Ministarstvo prosvjete i sporta
MZLJMP	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
ME	Ministarstvo ekonomije
MZ	Ministarstvo zdravlja
MIDT	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
MP	Ministarstvo pravde
MN	Ministarstvo nauke
MO	Ministarstvo odbrane
MK	Ministarstvo kulture
MSP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EK	Evropska komisija
EIB	Evropska investiciona banka
EBRD	Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj
STO	Svjetska trgovinska organizacija
NPI	Nacionalni program za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju
DEU	Delegacija Evropske unije
NIPAC	Nacionalni IPA koordinator
IPF	Instrument za podršku infrastrukturnim projektima
TAIEX	Instrument za tehničku podršku i razmjenu informacija
CDP	Program za razvoj kapaciteta
UNDP	Razvojni program Ujedinjenih nacija

Struktura EU podrške i kofinansiranja IPA 2007 programa

IPA 2007	EU budžet	Kofinansiranje	Korisnik	Status implementacije
Podrška razvoju civilnog društva	1,000,000	0	Nevladine organizacije	7 projekata je implementirano po planu, dok je implementacija jednog projekta u toku.
Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije	3,000,000	600,000	Uprava za antikorupcijsku inicijativu, Uprava policije, Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma	Projekat je uspješno realizovan.
Reforma pravosuđa	2,000,000	0	Ministarstvo pravde, Vrhovni sud i Sudski savjet	Projekat je uspješno implementiran. Kao nastavak ovog projekta, u saradnji sa UNICEF-om, realizovaće se aktivnosti u dijelu maloljetničke delikvencije.
Podrška razvoju okvira nacionalnih kvalifikacija u CG (NQF)	1,500,000	50,000	Ministarstvo prosvjete i sporta	Projekat je uspješno realizovan.
Usklađivanje sa energetske tržištem	1,500,000	0	Ministarstvo ekonomije	Projekat se realizuje planiranom dinamikom .
Jačanje infrastrukture i menadžementa sektora saobraćaja	6,200,000	17,200,000	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Glavni grad Podgorica	Projekat je realizovan po planu i imao je za cilj usaglašavanje propisa sa EU, izgradnju mini-zaobilaznice oko Podgorice i izradu glavnog projekta za investicije u željezničku infrastrukturu.
Podrška strukturama za EU integracije- usklađivanje zakonodavstva	1,100,000	0	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Projekat je završen u skladu sa planom i odnosio se na harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa Acquis-em u prioritetnim oblastima.
Identifikacija i registracija životinja	1,400,000	100,000	Veterinarska uprava	Projekat je uspješno realizovan.
Usklađivanje sa standardima EU u oblasti statistike	800,000	0	MONSTAT	Projekat je uspješno završen u avgustu 2011. godine.
Jačanje kapaciteta za bolju efikasnost i funkcionisanje Poreske uprave u skladu sa EU standardima	900,000	0	Poreska uprava	Projekat je uspješno realizovan.
Dalji razvoj sistema javnih nabavki u CG	1,250,000	50,000	Direkcija za javne nabavke, Komisija za javne nabavke	Projekat je uspješno realizovan.
Dalji razvoj infrastrukture kvaliteta u Crnoj Gori (standardizacija i metrologija)	2,000,000	330,000	Ministarstvo ekonomije	Projekat je realizovan u skladu sa planom.
Rezerva	600,000			
Tehnička pomoć i priprema projekata	620,504	0		
UKUPNO IPA 2007	23,870,504	18,330,000		
	42,200,504	58.00%	42%	

Izvor: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Struktura EU podrške i kofinansiranja IPA 2008

IPA 2008	EC budzet	Kofinansiranje	Korisnik	Status implementacije
Podrška reformi lokalne samouprave	4,300,000	1,750,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Zajednica opština, opštine u Crnoj Gori	Tender zatvoren 4.10.2010, objedinjeno 3,5 mil.€ granta za opštine iz IPA 2008 i 2 mil €granta za opštine iz IPA 2010- ukupno 5,5 mil €; obavezu kofinansiranja od 1,5 mil € preuzelo Min.finansija. Obezbjedjeno jos 0,95 mil. € iz IPA sredstava za tehnički podršku (ugovor o uslugama) i produzen za 6 mjeseci. Sve opštine korisnice egalizacionog fonda su dobile projekte.
Trajno rješenje statusa izbjeglica i raseljenih lica u Crnoj Gori	1,500,000	0	Zavod za zbrinjavanje izbjeglica	Projekat je uspješno realizovan
Podrška transformaciji RTCG u javni radiodifuzni servis	1,250,000	0	RTCG	Projekat je realizovan kroz ugovor o nabavci opreme koji je potpisan sa firmom AVC GROUP d.o.o. iz Belgije. Završena je instalacija opreme i započelo njeno korišćenje.
Reforma tržišta rada i razvoj radne snage	1,800,000	0	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i sporta, Zavod za zapošljavanje	Realizacija projekta teče planiranom dinamikom. Projekat se odnosi na izradu Strategije za zapošljavanje i razvoj ljudskih resursa (2012-2015), kao i dodijelu grantova za podršku lokalnim projektima za zapošljavanje.
Poboljšanje poslovnog ambijenta za mala i ruralna preduzeća	1,200,000	160,000	Ministarstvo ekonomije, Investiciono-razvojni fond, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	Implementacija projekta teče planiranom dinamikom, osim u dijelu koji se tiče uvođenja biznis inkubatora u pojedinim crnogorskim opštinama, zbog kašnjenja u izradi strateških dokumenata i modela finansiranja.
Unaprijeđenje ekološke infrastrukture (tretman otpadnih voda u Nikšiću)	3,500,000	8,900,000	Ministrstvo održivog razvoja i turizma, Opština Nikšić	Rok za realizaciju projektnih aktivnosti produžen je zbog kašnjenja u dinamici radova od strane izvođača i podizvođača. Blagovremnom reakcijom lokalne samouprave u Nikšiću i nadležnih institucija problem je riješen i radovi su intenzivirani
Podrška upravljanju u oblasti životne sredine	1,000,000	0	Ministrstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine	Projektne aktivnosti se odvijaju planiranom dinamikom.
Jačanje regulatornih i nadzornih kapaciteta finansijskih regulatora	1,200,000	0	Centralna banka, Agencija za nadzor osiguranja, Komisija za hartije od vrijednosti	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva podršku CB, Agenciji za nadzor osiguranja i Komisiji za hartije od vrijednosti.
Podrška uspostavljanju IPARD sistema	1,500,000	700,000	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva pripremu IPARD programa i podršku uspostavljanju IPARD agencije. Potrebno je blagovremeno osigurati odgovarajući kadar u Agenciji za plaćanje i MPIRR
Razvoj bezbjednosti hrane	2,000,000	166,000	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Projekat se realizuje planiranom dinamikom.
Kontrola i iskorjenjivanje bjesnila i klasične svinjske kuge u CG	1,500,000	210,000	Veterinarska uprava	Projekat se realizuje planiranom dinamikom.
Tehnička pomoć Upravi carina	1,000,000	120,000	Uprava carina	Projekat je završen 30. juna 2011. godine u skladu sa planiranim aktivnostima, uz podršku twining partnera iz Austrije i Češke
Podrška razvoju integrisanog upravljanja granicom	2,450,000	850,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Projekat je uspješno realizovan.
Podrška upravljanju migracijama	1,000,000	250,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Projekat se realizuje u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM). Projekat se realizuje planiranom dinamikom.
Podrška pripremi projekata	1,000,000	0		
Podrška razvoju mjera	600,000	0		
UKUPNO IPA 2008	26,800,000	13,106,000		

Izvor: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Struktura EU podrške i kofinansiranja IPA 2009 programa

IPA 2009	EC budžet	Kofinansiranje	Korisnik	Status implementacije
Podrška za implementaciju novog Zakonika o krivičnom postupku (ZKP)	1,000,000	130,000	Ministarstvo pravde	Projektne aktivnosti realizuju se planiranom dinamikom.
Podrška prijemnom centru za tražitelje azila	450,000	330,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Zavod za zbrinjavanje izbjeglica	Objekti planirani projektom su izgrađeni. Još uvijek problematični imovinski odnosi kada je u pitanju izgradnja pristupnih saobraćajnica i priključenja na infrastrukturnu mrežu.
Razvoj civilnog društva	2,200,000	210,000	Nevladine organizacije	Svi projekti u okviru ovog projekta su u pripremnj fazi implementacije, koja je počela u prvom kvartalu 2011. godine.
Implementacija strategije za zaštitu ličnih podataka	700,000	500,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Projekat se realizuje u skladu sa planom. U toku su aktivnosti na otklanjanju problema u vezi sa organizacionom strukturom i sistemizacijom radnih mjesta u Agenciji za zaštitu ličnih podataka .
Jačanje kapaciteta policijske uprave	2,000,000	400,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva jačanje kapaciteta institucija uključenih u projekat i nabavku opreme.
Strategija razvoja Crne Gore (2010 - 2015) i Nacionalni plan razvoja	1,000,000	300,000	Ministarstvo finansija	Projektne aktivnosti se realizuju planiranom dinamikom.
Obnova glavne željezničke linije Bar - Vrbnica (granica sa Srbijom)	5,000,000	10,000,000	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Projektne aktivnosti se realizuju planiranom dinamikom.
Poboljšanje infrastrukture u zaštiti životne sredine	4,800,000	9,355,648	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva nabavku opreme/vozila za adekvatno sakupljanje i transport otpada (4 miliona €) , izgradnju kapaciteta, kao i pripremu nacionalnih i lokalnih planova za upravljanje otpadom(0.8 miliona €).
Jačanje sistema upravljanja i kontrole za finansijsku pomoć EU u Crnoj Gori	2,000,000	300,000	Ministarstvo finansija	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva tehničku podršku nacionalnim institucijama u procesu uvođenja decentralizovanog sistema upravljanja sredstvima EU u okviru IPA III i IPA IV komponente.
Usklađivanje i sprovođenje propisa o inspekciji rada i inspekciji zaštite na radu	1,180,000	180,000	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Projektne aktivnosti realizuju se planiranom dinamikom.
Podrška razvoju sektora ribarstva	1,000,000	800,000	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Nakon zastoja radova zbog ljetnje turističke sezone, radovi na rekonstrukciji kancelarija su nastavljeni i implementacija teče planiranom dinamikom.
Podrška digitalizaciji radio - difuzije u Crnoj Gori	1,600,000	1,095,000	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	Nakon nesporazuma, koji su se ticali vrste opreme koja treba da se nabavi, koji su u međuvremnu riješeni projekat ne bi trebalo da bilježi kašnjenja u implementaciji.
Jačanje Državne revizorske institucije	800,000	0	Ministarstvo finansija	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva jačanje kapaciteta DRI.
Pristup unutrašnjem tržištu	1,200,000	0	Ministarstvo ekonomije, Uprava za zaštitu konkurencije, Ministarstvo finansija, Tržišna inspekcija	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva podršku u oblastima konkurentnostim, državne pomoći, zaštite potrošača i nadgledanja tržišta.
Tempus	1,200,000	0		
Programi zajednice	146,500	0		
Podrška pripremi projekata	1,535,679	0		
Podrška razvoju mjera	620,000	0		

Izvor: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Struktura EU podrške i kofinansiranja IPA 2010 programa

IPA 2010	EC budzet	Kofinansiranje	Korisnik	Status implementacije
Jačanje administrativnih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta Uprave policije	1,800,000	850,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Razvoj cjelokupnog okvira u javnoj administraciji (antikorupcija)	700,000	37,000	Uprava za antikorupcijsku inicijativu	Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Podrška lokalnoj samoupravi u implementaciji Nacionalne treninig strategije - NTS	3,500,000	440,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Projekat se realizuje u skladu sa planom i podrazumjeva nastavak projekta iz 2008. godine u okviru kojeg je data podrška za 8 malih opštinskih infrastrukturnih projekata.
Kreiranje uslova za jednakost polova u Crnoj Gori	700,000	78,000	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Projekat se realizuje u skladu sa planom i ima za cilj sprječavanje zlostavljanja žena, kao i podršku ekonomskom i političkom osnaživanju žena. Projekat realizuje UNDP
Rehabilitacija željezničke linije Vrbnica-Bar sa revitalizacijom objekata za snadbijevanje i instalacija	5,000,000	7,000,000	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda u opštini Pljevlja NAPOMENA: 5.000.000 € kroz IPF-Municipal window odobreno Crnoj Gori juna 2009.godine	3,500,000	7,500,000	Ministrstvo održivog razvoja i turizma	Projekat izgradnje postrojenja za tretman otpadnih voda u opštini Pljevlja je u pripremnj fazi. Početak realizacije planiranih aktivnosti se očekuje u prvom kvartalu 2012. godine na osnovu ugovora sa EIB.
Podizanje svijesti o zaštiti životne sredine u CG	500,000	0	Ministrstvo održivog razvoja i turizma	Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Projekat socijalnog uključivanja	3,000,000	335,000	Ministarstvo prosvjete i sporta i Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Projekat je u početnoj fazi implementacije. Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Jačanje administrativnih kapaciteta u informacionom društvu	500,000	125,000	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	Projekat je u početnoj fazi implementacije. Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Podrška izgradnji kapaciteta u oblasti šumarstva (ICM)	750,000	250,000	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Nakon rješavanja problema koji se ticao kofinansiranja i uloge Uprave za šume implementacija projekta teče po planu.
Poboljšanje statističkog informacionog sistema u Crnoj Gori II	1,200,000	100,000	MONSTAT	Projekat je u početnoj fazi implementacije. Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Jačanje Fitosanitame uprave u Crnoj Gori	700,000	70,000	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Fitosanitama uprava	Početak realizacije projekta se očekuje u četvrtom kvartalu 2011.
Postizanje najvišeg tehničkog kvaliteta i bezbj. u crnogorskom građevinarstvu	700,000	70,000	Ministarstvo ekonomije	Projektna aktivnost se realizuje planiranom dinamikom.
Implementacija Evropskog sistema za transfuziju krvi u Crnoj Gori	1,800,000	1,200,000	Ministarstvo zdravlja	U implementaciji projekta je došlo do kašnjenja zbog neispunjenja preuzetih ugovornih obaveza od strane SZO. Intenzivirane su aktivnosti na relaciji DEU-Vlada/nadležni resori - SZO na prevayilaenju problema.
Zaštita potrošača i nadzor tržišta	700,000	35,000	Ministarstvo ekonomije	Početak realizacije projekta očekuje se nakon završetka realizacije projekta iz IPA 2009 "Pristup unutrašnjem tržištu".
Nadogradnja IT kapaciteta Crnogorske Poreske uprave	500,000	167,000	Ministarstvo finansija, Poreska uprava	Projekat još nije počeo sa realizacijom. U toku je proces evaluacije tenderskih ponuda za izvođača projekta.
Tehnička pomoć i priprema projekata	2,023,000	0		
Druge mjere	747,340	0		
Programi zajednice	318,483	0	Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo nauke, Ministarstvo kulture, Ministarstvo finansija, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	
UKUPNO IPA 2010	28,638,823	18,257,000		

Izvor: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Struktura EU podrške i kofinansiranja IPA 2011 programa

IPA 2011	EC budzet	Kofinansiranje	Korisnik
Podrška reformi pravosudja u Crnoj Gori	1,200,000	130,000	Ministarstvo pravde
Obezbjedjenje trajnih rješenja za interno raseljene osobe i stanovnike kampa Konik	2,500,000	500,000	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Podrška Upravi za kadrove u sprovođenju Zakona o državnim službenicima i namještenicima 2011	600,000	67,000	Uprava za kadrove
Podrška reformi lokalne samouprave II	1,900,000	425,000	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda na Cetinju i Bijelom Polju	6,800,000	12,180,000	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Uspostavljanje Informatičnog sistema za upravljanje pomorskim saobraćajem (VTMIS) i poboljšanje efikasnosti nadležnih organa u slučaju ekoloških incidenata u moru	2,800,000	700,000	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Uprava za pomorsku sigurnost
Uvodjenje ECDL standarda u Vladi Crne Gore i u obrazovnom sistemu Crne Gore	700,000	78,000	Ministarstvo prosvjete i sporta, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
Jačanje kapaciteta za sprovođenje Programa ruralnog razvoja u okviru IPARD a	800,000	140,000	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Jačanje kapaciteta uprave Veterinarske službe	700,000	78,000	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava
Razvoj Infrastrukture kvaliteta i metrologije	1,200,000	220,000	Ministarstvo ekonomije, Zavod za metrologiju
Razvoj sistema za održivo korišćenje energije u Crnoj Gori	800,000	100,000	Ministarstvo ekonomije
Jačanje upravljanja državnom pomoći	500,000	125,000	Ministarstvo finansija
IPA III regionalni razvoj: Podrška razvoju projekata	2,300,000	290,000	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
Tehnička pomoć i priprema projekata	1,440,000	/	
Podrška pripremi projekata	425,116	/	
UKUPNO IPA 2011	24,665,116	15,033,000	
39. 698. 116	62%	38%	

Izvor: Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

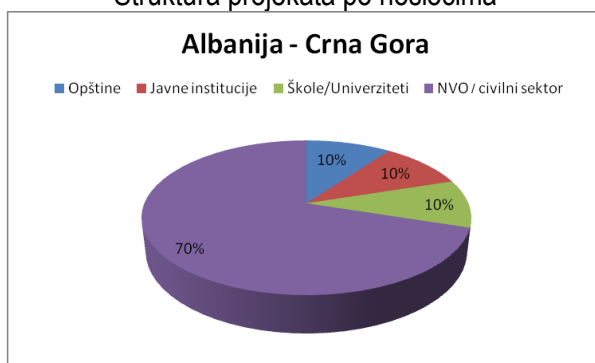
PROGRAMI PREKOGRANIČNE SARADNJE

I. BILATERALNI PROGRAMI

PROGRAM PREKOGRANIČNE SARADNJE ALBANIJA - CRNA GORA: Projekti iz Prvog javnog poziva

Projekat 1: Izgradnja puteva za turističku saradnju kroz razvijanje zanatlijskih proizvoda	Projekat 4: Podrška predloženom Prekograničnom rezervatu biosfere područja Skadarskog jezera, kroz participativni pristup
Korisnik/ci: Glavni grad Podgorica; Zanatsko preduzetnička komora Crne Gore	Korisnik/ci: NVO Green Home; Prekogranični forum Skadarskog jezera
Mjera projekta: Ekonomski razvoj s naglaskom na turizam	Mjera projekta: Zaštita i unaprjeđenje životne sredine
Budžet: 149,191.81	Budžet: 97,181.00
Projekat 2: Jačanje zajednice KLJUČ za bolju životnu sredinu	Projekat 5: Valorizacija etno-gastronomskog nasljeđa Skadarskog jezera
Korisnik: NVO TERRA	Korisnik: Centar za održive turističke inicijative
Mjera projekta: Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Mjera projekta: Ekonomski razvoj s naglaskom na turizam
Budžet: 124,152.00	Budžet: 86,438.88
Projekat 3: Dva jezika-jedna knjiga	Projekat 6: Prekogranični simpozijum skulptura
Korisnik/ci: NVO Prostory; Centar za očuvanje kulture i razvoj crnogorskih manjina	Korisnik/ci: ART Dulcinium; OŠ „Boško Strugar”
Mjera projekta: Unaprjeđenje društvene kohezije kroz projekte ljudi-ljudima	Mjera projekta: Unaprjeđenje društvene kohezije kroz projekte ljudi-ljudima
Budžet: 46,931.83	Budžet: 52,150.00

Struktura projekata po nosiocima

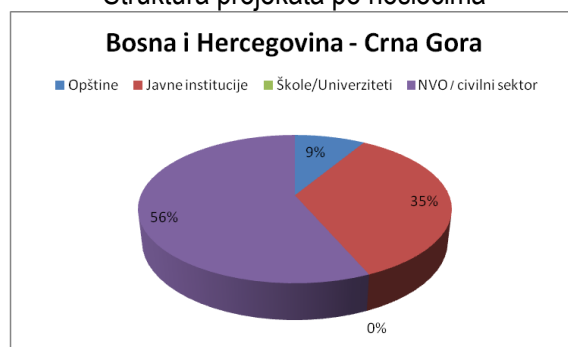

PROGRAM PREKOGRANIČNE SARADNJE BOSNA I HERCEGOVINA -CRNA GORA: Projekti iz Prvog javnog poziva

Projekat 1: Budi spreman	Projekat 7: Ljudi sa invaliditetom u centru za društvenu koheziju "Sunny Workshop"
Korisnik/ci: NVO FORS Montenegro; Centar za zaštitu i spašavanje, Opština Nikšić	Korisnik/ci: Udruženje za pružanje podrške ljudima sa poremećajima u mentalnom i fizičkom razvoju,

	Nikšić; Kancelarija Zavoda za zapošljavanje , Biro rada Nikšić
Mjera projekta: Inicijative za unaprijeđenje životne sredine uglavnom za zaštitu, promovisanje i upravljanje prirodnim resursima	Mjera projekta: Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude
Budžet: 94.400,00	Budžet: 67.530,00
Projekat 2: Osnivanje Via Dinarica- uvod u regionalnu platformu saradnje	Projekat 8: Bolje mogućnosti u zapošljavanju mladih
Korisnik/ci: Centar za održive turističke inicijative; Ministarstvo turizma	Korisnik/ci: TE Centar za monitoring– CEMI; Zavod za zapošljavanje Crne Gore; NVO "Fortress"
Mjera projekta: Inicijative za unaprijeđenje životne sredine uglavnom za zaštitu, promovisanje i upravljanje prirodnim resursima	Mjera projekta: Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude
Budžet: 122.279,39	Budžet: 54.258,98
Projekat 3: Održivi turistički razvoj i zaštita životne sredine u sjevernom dijelu Crne Gore i južnom Bosne i Hercegovine	Projekat 9: Razmjena praksi za bolje upravljanje politikama zapošljavanja u prekograničnoj oblasti.
Korisnik/ci: COSV, Italija; Nacionalni park Durmitor	Korisnik/ci: Zavod za zapošljavanje Crne Gore
Mjera projekta: Incijative za unaprijeđenje životne sredine uglavnom za zaštitu, promovisanje i upravljanje prirodnim resursima	Mjera projekta: Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude
Budžet: 327.225,00	Budžet: 57.287,53
Projekat 4: Održivost upravljanja otpadom u pograničnom dijelu Bosne i Hercegovine i Crne Gore	Projekat 10: Aktivno učestvovanje mladih ljudi u procesu dostizanja društvene kohezije u Prekograničnoj oblasti.
Korisnik/ci: Opština Kotor, EKO Centar DELFIN	Korisnik/ci: Omladinski kulturni centar "Juventas"
Mjera projekta: Incijative za unaprijeđenje životne sredine uglavnom za zaštitu, promovisanje i upravljanje prirodnim resursima	Mjera projekta: Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude
Budžet: 133.000,00	Budžet: 45.211,89
Projekat 5: Rast održivosti u zaštiti, promociji i upravljanju prirodnim resursima.	Projekat 11: Knjigom preko granice
Korisnik/ci: Opština Pljevlja; Lokalna turistička organizacija Pljevlja	Korisnik/ci: Centar za kulturu, Plužine; NVO Udruženje izdavača i književnika CG; NVO Ženska akcija
Mjera projekta: Incijative za unaprijeđenje životne sredine uglavnom za zaštitu, promovisanje i upravljanje prirodnim resursima	Mjera projekta: Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude
Budžet: 78.656,77	Budžet: 58.900,00
Projekat 6: YoutNET "Niksic – Sarajevo"	Projekat 12: Razvoj turističkog putopisa za prekograničnu oblastu između BiH i Crne Gore
Korisnik/ci: NVO Centar za demokratsku tranziciju (CDT); NVO Alfa centar	Korisnik/ci: Montenegro Biznis Alijansa, Crna Gora
Mjera projekta: Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude	Mjera projekta: Inicijative prekograničnog privrednog razvoja sa naglaskom na turizam i ruralni razvoj
Budžet: 42.972,00	Budžet: 93.518,31

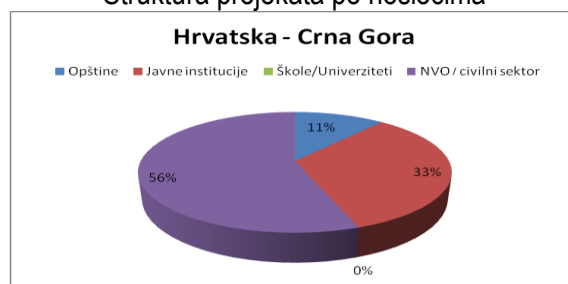
Struktura projekata po nosiocima

PROGRAM PREKOGRANIČNE SARADNJE HRVATSKA - CRNA GORA: Projekti iz Prvog javnog poziva

Projekat 1: Zajednička promocija i povećanje nivoa bezbjednosti u nautičkom turizmu u Dubrovačko-Neretvanskoj županiji i na crnogorskom primorju	Projekat 4: Dubrovnik i Kotor- gradovi i knjige
Korisnik/ci: Hidrometeorološki institut u Crnoj Gori; Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	Korisnik/ci: Kulturni Centar „Nikola Đurković“- Gradska biblioteka Kotor ; NVO Prostory
Mjera projekta: Zajednički turistički i kulturni prostor	Mjera projekta: Prekogranični razvojni projekti zajednice
Budžet: 205.011,00	Budžet: 74.800,00
Projekat 2: Poslovna saradnja i unaprijeđenje vještina u razvoju rekreativnog turizma	Projekat 5: Priroda za budućnost
Korisnik/ci: Centar za održive turističke inicijative; UNDP	Korisnik/ci: Javno preduzeće „Nacionalni parkovi“ Crne Gore
Mjera projekta: Zajednički turistički i kulturni prostor	Mjera projekta: Zajednički turistički i kulturni prostor
Budžet: 234.189,94	Budžet: 189.669,65
Projekat 3: Tradicionalna proizvodnja maslina kao dio prekogranične turističke ponude	
Korisnik/ ci: SNV-Holandska razvojna agencija, Opština Bar, Udruženje maslinara Bar, Maslinarsko društvo „Boka“	
Mjera projekta: Zajednički turistički i kulturni prostor	
Budžet: 249.270,09	

Struktura projekata po nosiocima

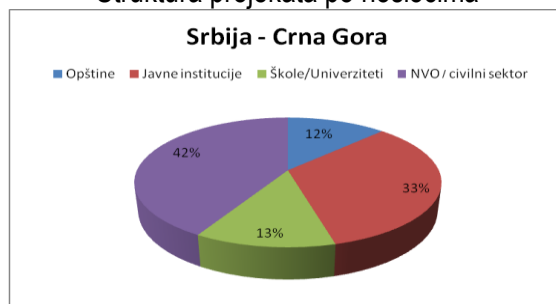
PROGRAM PREKOGRANIČNE SARADNJE SRBIJA - CRNA GORA: Projekti iz Prvog javnog poziva

Projekat 1: Održivi turizam za jednake prilike/šanse	Projekat 8: Zajedno kroz ekologiju i sport prema zdravoj Evropi
Korisnik/ci: Opština Berane; SNV-Holandska	Korisnik/ci: Srednja stručna škola "17. septembar"

razvojna organizacija; UNDP; Turistička organizacija opštine Berane	Zabljak
Mjera projekta: Pобоljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa kao i resursa životne sredine u ovoj oblasti	Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva
Budžet: 180.977,94	Budžet: 36.820,00
Projekat 2: Zlatiborsko - Kovski pašnjaci	Projekat 9: Škola za farmere
Korisnik/ci: Opština Andrijevića; NVO Grupa farmera Andrijevića	Korisnik/ci: Centar za razvoj poljoprivrede (VP); Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Biro rada Bijelo Polje
Mjera projekta: Pобоljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa kao i resursa životne sredine u ovoj oblasti	Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva
Budžet: 101.416,79	Budžet: 33.301,00
Projekat 3: Zajedno za prirodu	Projekat 10: Bolja saradnja za bolju budućnost
Korisnik/ci: NVO FORS Crna Gora; Komunalna policija Nikšić; Agencija za zaštitu prirode Nikšić	Korisnik/ci: Fakultet za menadžment u saobraćaju i komunikacijama
Mjera projekta: Pобоljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa kao i resursa životne sredine u ovoj oblasti	Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva
Budžet: 148.720,79	Budžet: 40.402,00
Projekat 4: Smanjenje gubitaka i optimizacija vodovodnog sistema snabdijevanja	Projekat 11: Razvoj zajednice kroz obrazovanje
Korisnik/ci: Javno komunalno preduzeće Nikšić	Korisnik/ci: Javna predškolska ustanova "SESTRE RADOVIĆ"; NVO Roditelji za učenike Crna Gora
Mjera projekta: Pобоljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa kao i resursa životne sredine u ovoj oblasti	Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva
Budžet: 188.600,00	Budžet: 35.665,00
Projekat 5: Bez granica zbog djece	Projekat 12: Saradnja briše granice
Korisnik/ci: Centar za podršku djeci i porodicama Opština Bijelo Polje	Korisnik/ci: NVO "Bonum"; NVO "Ženska oblast u Pljevljima"; NVO "Udruženje građana Bukovica"
Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva
Budžet: 50.242,92	Budžet: 27.870,00
Projekat 6: Razvoj geografskog informacionog sistema (GIS) za snabdijevanje vodom i kanalizacijske mreže	Projekat 13: Održivi razvoj biciklizma
Korisnik/ci: Javno komunalno preduzeće Nikšić	Korisnik/ci: Opština Pljevlja; Biciklistički klub Rudar Pljevlja
Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	Mjera projekta: Pобоljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa kao i resursa životne sredine u ovoj oblasti
Budžet: 49.634,14	Budžet: 68.330,74
Projekat 7: Njegovanje ekonomskog razvoja kroz povećanje informacione tehnologije i razvoj institucionalnih kapaciteta lokalnih samouprava	
Korisnik/ci: Educo Center Podgorica	
Mjera projekta: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja	

stručne javnosti i civilnog društva	
Budžet: 49.070,00	

Struktura projekata po nosiocima

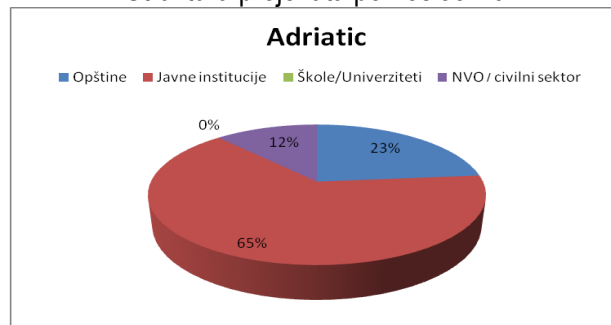
II. IPA JADRANSKI PROGRAM SARADNJE: Projekti iz Prvog javnog poziva

Projekat 1: S.I.M.P.L.E. Jačanje identiteta manjinskih naroda dovodi do jednakosti	Projekat 2: Adria.MOVE IT Podrška održivim oblicima mobilnosti u primorskim gradovima
Korisnik/ci: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Korisnik/ci: Opština Kotor
Budžet: 100.020,00	Budžet: 279.974,68
Projekat 3: YOUTH ADRIANET Razmjena iskustava i razvoj zajedničkih alata u cilju povećanja učešća mladih u civilnom društvu i stvaranje mreža u Jadranskom području	Projekat 4: AdriaticMos Razvoj autoputeva sistema mora u Jadranskom regionu
Korisnik/ci: Opština Kotor	Korisnik/ci: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
Budžet: 215.090,00	Budžet: 120.470,00
Projekat 5: SLID Socijalna i radna integracija osoba sa invaliditetom	Projekat 6: PITAGORA Platforma za informacione tehnologije, sa ciljem stvaranja mogućnosti za smanjenje ICT razlika u Jadranskoj oblasti
Korisnik/ci: Zavod za zapošljavanje Crne Gore; Udruženje paraplegičara Crne Gore	Korisnik/ci: Komunalno stambeno javno preduzeće Budva
Budžet: 344.100,00	Budžet: 150.000,00
Projekat 7: GRCOPQ-SEWAM Resorni centar za jednakost polova, orijentaciju i profesionalnu kvalifikaciju socijalno isključenih žena u Albaniji i Crnoj Gori	Projekat 8: ADRIMOB Razvoj održivog transportnog sistema na Jadranskoj obali
Korisnik/ci: Opština Ulcinj, u saradnji sa Udruženjem žena ANIMA i d.o.o. Gresa Trade - Radio Elita Ulcinj	Korisnik/ci: Luka Bar
Budžet: 300.000,00	Budžet: 194.040,00
Projekat 9: B.W.S Jačanje održivosti sistema otpada	Projekat 10: A3-NET Vazдушna povezanost među regionima koji učestvuju u projektu i vazдушna povezanost Jadranskog sa drugim regionima
Korisnik/ci: Opština Bar	Korisnik/ci: Opština Nikšić
Budžet: 241.160,00	Budžet: 1.029.000,00

Projekat 11: SHAPE Oblikovanje i holistički pristup zaštiti životne sredine Jadranskog područja između obale i mora	Projekat 12: ADRI-SEAPLANES Implementiranje sistema hidroaviona u jadranskom basenu
Korisnik/ci: Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom	Korisnik/ci: Luka Bar; Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
Budžet: 175.000,00	Budžet: 204.000,00
Projekat 13: ADRISTORICAL LANDS Istorija, kultura, turizam, umjetnost i stari zanati na evropskoj teritoriji Jadrana	Projekat 14: AdriaMuse
Korisnik/ci: Ministarstvo kulture, sporta i medija'1	Korisnik/ci: Nacionalni muzej Crne Gore
Budžet: 250.000,00	Budžet: 193.000,00
Projekat 15: AHVN Adriatic zdravlje i vitalnost mreže	Projekat 16: POWERED Ofšor projekat energije vjetra: istraživanje, eksperimentisanje i razvoj
Korisnik/ci: NVO Green Home	Korisnik/ci: Ministarstvo ekonomije - Sektor za energetiku
Budžet: 193.499,99	Budžet: 100.000,00
Projekat 17: TUR.GRATE 2 Integrirane aktivnosti za promociju održivog turizma	
Korisnik/ci: Nacionalna turistička organizacija Crne Gore; Lokalna turistička organizacija Bar	
Budžet: 450.000,00	

Struktura projekata po nosiocima

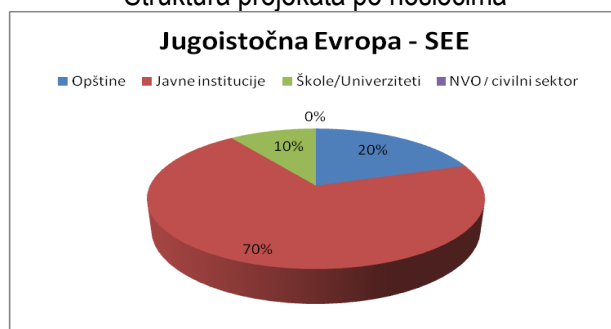
III. TRANSNACIONALNI PROGRAMI SARADNJE

PROGRAM JUGOISTOČNA EVROPA: Projekti iz Prvog i drugog javnog poziva

Projekat 1: DMCSEE Centar za upravljanje sušama na području jugoistočne Evrope	Projekat 2: ECOPORT8 Zaštita životne sredine prekograničnih koridora luka
Korisnik/ci: Hidrometeorološki institut Crne Gore	Korisnik/ci: Institut za biologiju mora; Luka Bar
Budžet: 133.000,00	Budžet: 280.900,00
Projekat 3: SEETAC Saradnja transportnih mreža jugoistočne Evrope	Projekat 4: WATERMODE Transnacionalna mreža za promociju vodeno-

	kopnenog multimodalnog transporta
Korisnik/ci: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Korisnik/ci: Luka Bar
Budžet: 60.000,00	Budžet: 130.000,00
Projekat 5: ADC Uspostavljanje klastera u Jadranskoj i Dunavskoj regiji	Projekat 6: SEE Digi. TV Jugoistočna evropska digitalna televizija
Korisnik/ci: Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	Korisnik/ci: Agencija za radio-difuziju Crne Gore
Budžet: 60.000,00	Budžet: 160.200,00
Projekat 7: CULTEMA Kulturna vrijednost za održivo teritorijalno upravljanje i marketing	Projekat 8: EVAL-INNO Podsticanje evaluacionih kompetencija u oblastima istraživanja, tehnologije i inovacija u regionu jugoistočne Evrope
Korisnik/ci: Ministarstvo kulture	Korisnik/ci: Univerzitet Crne Gore
Budžet: 130.000,00	Budžet: 131.485,00
Projekat 9: M2RES Od marginalnih do oblasti sa obnovljivim izvorima energije - oporavak marginalnih teritorija, čineći da povrate svoju izgubljenu vrijednost kroz programe održivog razvoja	Projekat 10: CHERPLAN Unaprjeđenje kulturnog nasljeđa, kroz planiranje i upravljanje životnom sredinom
Korisnik/ci: Opština Ulcinj	Korisnik/ci: Ministarstvo kulture
Budžet: 100.547,16	Budžet: 199.500,00
Projekat 11: SEE Mariner Morski i riječni integrisani sistem jugoistočne Evrope za praćenje i transport opasnih roba	Projekat 12: Green Mountain Model održivog razvoja Zelenih planinskih oblasti
Korisnik/ci: Luka Bar	Korisnik/ci: Opština Pljevlja
Budžet: 70.000,00	Budžet: 100.000,00

Struktura projekata po nosiocima

MEDITERANSKI PROGRAM (MED): Projekti iz Prvog javnog poziva i Prvog strateškog poziva za projekte

Projekat 1: SOSTENUTO Razmišljanje o kulturi kao o faktoru ekonomske i socijalne inovacije	Projekat 2: DEVELOP-MED Definisanje zajedničke transnacionalne strategije kroz koordinaciju nacionalnih i regionalnih zakonodavstava u cilju povezivanja Mediteranskog područja
Korisnik/ci: NVO Expeditio	Korisnik/ci: Luka Bar
Budžet: 131.764,00	Budžet: 80.000,00
Projekat 3: MEDOSSIC Mediteranska organizaciona struktura i jačanje inovativnih kapaciteta za održivi razvoj	Projekat 4: MARIE Ponovno razmišljanje o mediteranskom građevinarstvu za unaprjeđenje energetske efikasnosti
Korisnik/ci: Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	Korisnik/ci: Opština Bar
Budžet: 12.825,00	Budžet: 145.240,00

Struktura projekata po nosiocima

